МОСКВА 19
УЛ. ФРУНЗЕ 10 ИН. ТУТ
СОВ. СТРОИТ. И ПРАВА

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 226 (5900) | 30 верасня 1937 г., чацвер | ЦАНА 10 КАП.

ПАДНЯЦЬ СТАХАНАЎСКІ РУХ У СОЎГАСАХ

Учора мы апублікавалі зварот калектыва соўгаса «Залог пяцігодкі», Пухавіцкага раёна, да ўсіх рабочых і работніц, да ўсіх спецыялістаў соўгасаў БССР з заклікам разгарнуць прадкастрычніцкае спаборніцтва соўгасаў.

Соўгасы ў гэтым спаборніцтве павінны і маюць усе магчымасці заняць пачэснае месца. У асобе соўгасаў партыя і савецкі ўрад стварылі буйныя механізаваныя сельскагаспадарчыя прадпрыемствы пасля доўна сацыялістычнага тыпу, якіх не бачыў яшчэ свет. Соўгасы з'яўляюцца не толькі пастаўшчыкамі дзяржаве вялікай колькасці сельскагаспадарчай прадукцыі, але яны закліка765 служыць прыкладам для калгасаў у пастаноўцы сацыялістычнага земляробства, у прымяненні перадавой тэхнікі, аграномічнай культуры і сацыялістычных форм працы. Яны павінны паслужыць прыкладам і ў разгортванні прадкастрычніцкага спаборніцтва за дастойную сустрэчу XX гадавіны Вялікай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Соўгасы карыстаюцца зусім заслужаным давер'ем з боку шырокіх мас працоўнага сялянства, як пярадавыя сацыялістычныя гаспадаркі. Гэтае давер'е прабавалі скарыстаць польскія шпікі ў сваіх гнусных замыслах. У сваім звароце рабочыя соўгаса «Залог пяцігодкі» пішуць: «Польскія шпікі прабавалі скарыстаць гэтае давер'е ў сваіх злачынных, накіраваных супроць народа, мэтах. Пад відам арганізацыі соўгасаў, яны хацелі ажыццявіць свае подлыя планы. Па заданнях замежных контрразведак, шпікі, шкоднікі і дыверсанты адабралі ў сялян зямлю, якую дала ім рэвалюцыя, сагналі з зямлі многія гаспадаркі беднякоў і серадняков, замарозілі мільёны рублёў народных грошай. На гэтых землях яны арганізоўвалі ілжэ-соўгасы. Усё гэта яны рабілі з мэтай ператварыць арганізаваныя шкоднікамі соўгасы ў базу разгортвання контррэвалюцыйнай работы супроць дзяржавы, супроць беларускага народа».

Дзякуючы празорлівасці савецкай разведкі, банда польскіх шпіёнаў выкрыта. Беларуская зямля ачышчаецца ад ахвосця гэтых мярзаўцаў. Ліквідуюцца вынікі шкодніцкай дзейнасці. Па-шкодніцку створаныя ілжэ-соўгасы ліквідаваны, згодна пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад 2 жніўня, і землі іх перададзены ў карыстанне калгасам, перш за ўсё тым, у якіх яны былі адабраны.

Але няправільна было-б думаць, што гэтым завяршаецца ліквідацыя вынікаў шкодніцтва ў галіне соўгаснага будаўніцтва, бо ворагі не толькі стваралі ілжэ-соўгасы, але праводзілі шкодніцкую работу і ў правільна арганізаваных соўгасах.

У нашай рэспубліцы ёсць 85 соўгасаў, з іх у сістэме Наркомсоўгасаў 42 жывёлагадоўчыя гаспадаркі, у сістэме Наркамзема — 30 гаспадарак (без конезаводаў і ўчгасаў) і ў сістэме Наркамхарчпрома — 13 соўгасаў. Польскія шпікі, трацкісцкія і бухарынскія бандыты, карыстаючыся рабалепствам кіраўнікоў соўгасаў, засмечвалі землі соўгасаў, знішчалі інвентар, заражалі жывёлу. Рад соўгасаў фашысцкія бандыты значна падарвалі.

Вялікі адыход пагалоўя. Так, па соўгасах Наркомсоўгасаў адыход усяго пагалоўя свіней складае 25,5 проц., а парасят да 2-месячнага ўзросту — 22,4 проц. Адыход цялят — 16,6 проц.

Выключна дрэнна ідзе абмалот збожжа. Па соўгасах Наркомсоўгасаў абмалочана толькі 68 проц. Злачынна зрываецца зяблевае ворыва, бо заздзяблена толькі 38,6 проц. запланаванай плошчы.

Прыгарадныя соўгасы Наркамзема не выканалі яшчэ плана здачы масла і малака дзяржаве. Лугавыя соўгасы марудзяць з выкананнем планаў пастаўкі сена дзяржаве.

Побач з завяршэннем работ па ліквідацыі ілжэ-соўгасаў, зараз у парадку дня стаіць, як неадкладная, задача ўсямернага аздараўлення і ўмацавання правільна арганізаваных соўгасаў.

Соўгасы нашай рэспублікі павінны стаць сапраўды ўзорнымі сацыялістычнымі сельскагаспадарчымі прадпрыемствамі. Для гэтага яны маюць усе неабходныя ўмовы. Партыя і ўрад аснасцілі соўгасы багатай перадавой тэхнікай. Ліквідацыя па-шкодніцку створаных соўгасаў дае магчымасць яшчэ больш умацаваць соўгасы тэхнічна, матэрыяльна. Справа цяпер у тым, наколькі наркаматы (пад ведамам якіх знаходзяцца соўгасы), дырэктары соўгасаў і партыйныя арганізацыі разгорнуць сапраўды большэвіцкую работу па ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў соўгасах.

У краіне разгортваецца прадкастрычніцкае сацыялістычнае спаборніцтва. Следам за рабочымі сацыялістычнай прамысловасці ў спаборніцтва ўключыліся калгасы, а за імі і соўгасы нашай рэспублікі. Зарука поспеху сацыялістычнага спаборніцтва — у растучай палітычнай і вытворчай актыўнасці рабочых соўгасаў, у росце працоўнага энтузіязму, якім адказваюць яны на вялікія клопаты партыі і ўрада аб беларускім народзе.

Барацьба за канчатковую ачыстку соўгасаў ад прытаіўшыхся яшчэ сям-там ворагаў народа — важнейшая задача. Без гэтага немысліма хуткая ліквідацыя вынікаў шкодніцтва. Таму зусім правільна робяць рабочыя соўгаса «Залог пяцігодкі», заклікаючы ўсіх рабочых і спецыялістаў соўгасаў «...ачысціць соўгасы ад шпікаў і шкоднікаў. Будзем нязменна стаяць на варце інтарэсаў нашай радзімы, бязлітасна выкрываць і выкарчоўваць ворагаў народа, як-бы яны ні маскіраваліся».

У соўгасах трэба навесці большэвіцкі парадак.

Арганізацыя працы — галоўная задача кіраўніцтва. Слаба разгорнута сацыялістычнае спаборніцтва і ўдарніцтва, на нізкім узроўні знаходзіцца стаханаўскі рух. Ворагі народа, пралазячы ў соўгасы, усяляк зрывалі стаханаўскі рух. Партыйныя арганізацыі соўгасаў, начальнікі палітаддзелаў, дырэктары і прафсаюзныя арганізацыі не толькі не бачылі гэтай падрыўной работы ворагаў народа, але і не зрабілі з гэтага правільных вывадаў і зараз. Стаханаўскім рухам у соўгасах не кіруюць. Лепшыя прыклады работы перадавых людзей соўгасаў — стаханаўцаў не падхапляюцца і не папулярызуюцца.

Прадкастрычніцкае спаборніцтва павінна прайсці пад знакам растучага пад'ёму стаханаўскага руху ў соўгасах і паляпшэння кіраўніцтва гэтым рухам з боку дырэктараў, палітаддзелаў, партыйных і прафсаюзных арганізацый.

Выкананне дзяржаўных абавязкаў — гэта найпершая задача соўгасаў. Соўгасы павінны прыйсці да XX гадавіны Кастрычніка з поўным выкананнем планаў здачы мяса, малака, масла, зярна і іншай сельскагаспадарчай прадукцыі. Поспех соўгасаў у спаборніцтве будзе вымярацца, перш за ўсё, выкананнем дзяржаўных планаў.

Вельмі адстаючай зараз у соўгасах з'яўляецца падрыхтоўка да зімы. Забяспечыць добрыя ўмовы ўтрымання зімой пагалоўя жывёлы і далейшае выкананне соўгасамі дзяржаўнага плана жывёлагадоўлі — важнейшая задача. Выкананне яе прадвызначыць у многім поспехі будучага года.

Поспех соўгасаў у прадкастрычніцкім спаборніцтве будзе залежаць ад таго, наколькі Наркомсоўгасаў, Наркамзем і Наркамхарчпром узначаляць сацыялістычнае спаборніцтва і дапамогуць соўгасам як можна хутчэй ліквідаваць вынікі шкодніцтва. Дагэтуль, прама скажам, такога кіраўніцтва не было. Няма яго і зараз. Відаць, свежы вецер большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі яшчэ сур'ёзна не закрануў гэтыя наркаматы. Марудна ў гэтых наркаматах ідзе вылучэнне новых людзей. Тут праяўляюць варожую большэвізму апаску ў вылучэнні новых, вырасшых, адданых справе партыі, правераных кадраў. Пара канчаць з такой нятоднай практыкай работы ўказаных наркаматаў.

Соўгасы ў прадкастрычніцкім спаборніцтве могуць і павінны паказаць сапраўдныя ўзоры работы, падняць сваю рэнтабельнасць, знішчыць перамоцамі. Рабочыя і работніцы, спецыялісты і служачыя соўгасаў! Усе вы павінны прыняць самы актыўны ўдзел у прадкастрычніцкім спаборніцтве. Мабілізуйце ўсе сілы на канчатковую ачыстку соўгасаў ад ворагаў народа і іх стаўленікаў. Змагайцеся за ператварэнне кожнага соўгаса ва ўзорнае прадпрыемства сацыялістычнага земляробства!

Працоўныя Менска вітаюць байцоў часцей Менскага гарнізона, якія вяртаюцца з манеўраў.

ПАКОНЧЫЦЬ З КОМЕДЫЯЙ НЕЎМЯШАННЯ!

Выступленне тав. ЛІТВІНАВА на пасяджэнні палітычнай камісіі Лігі нацый

ЖЭНЕВА (горад у Швейцарыі, месцазнаходжанне Лігі нацый), 29 верасня. (БЕЛТА). Вечарам 28 верасня адбылося пасяджэнне шостай (палітычнай) камісіі Лігі нацый, на якім прадаўжаліся спрэчкі па іспанскаму пытанню.

Першымі выступілі прадстаўнікі Францыі — Дэльбос і Англіі—Эліёт. Іх прамовы былі прысвечаны абароне палітыкі «неўмяшання». Абодва яны таксама заклікалі даверыць ім вядзенне далейшых перагавораў з Італіяй і не траціць надзеі на тое, што становішча «можа змяніцца к лепшаму».

Прадстаўнік Нарвегіі Кот заявіў, што Ліга нацый «павінна прапанаваць ваюючым у Іспаніі старанам заключыць перамір'е».

Прадстаўнік Мексікі Фабела падкрэсліў, што Ліга нацый не можа ігнараваць фактаў, якія сведчаць, што Іспанія з'яўляецца ахвярай замежнай агрэсіі.

Затым з прамовай выступіў прадстаўнік СССР тав. **Літвінаў**.

У пачатку сваёй прамовы тав. Літвінаў заявіў, што ён ужо выклаў свае погляды па іспанскаму пытанню ў сваім выступленні на пленарным пасяджэнні Лігі нацый і не бачыць неабходнасці ў новай падрабязнай заяве, таму ён абмяжуецца некаторымі практычнымі заўвагамі.

Як развіваліся падзеі ў Іспаніі? — пытае тав. Літвінаў і адказвае: жменька афіцэраў і генералаў падняла мяцеж супроць законнага ўрада Іспаніі. Які быў абавязак іншых урадаў, згодна міжнароднаму праву? — Ніякім чынам не дапамагаць мяцежнікам супроць законнага ўрада, бо ўсякая дапамога ім зброяй ці людзьмі была-б абураючым парушэннем міжнароднага права. Прызнанне галавы мяцежнікаў у якасці галавы новага ўрада не мяняе справы, інакш усякае паўстанне можна было-б легалізаваць такім чынам. Прызнанне гэтага мяцежнага «ўрада» само па сабе роўназначна інтэрвенцыі.

Іншыя дзяржавы мелі поўнае права заключаць здзелкі з іспанскім урадам, уключаючы продаж яму ваенных матэрыялаў. У гэтым не было-б ніякага парушэння законаў. Так разглядаў пытанне савецкі ўрад. Аднак, да яго звярнуліся з заклікам не дапамагаць ні законнаму ўраду, ні мяцежнікам, і, хоць гэта з'яўлялася вельмі вольным тлумачэннем закона, — савецкі ўрад пайшоў на гэта дзеля супрацоўніцтва з двума вялікімі дзяржавамі ў агульным імкненні захаваць усеагульны мір.

З самага пачатку савецкі ўрад сумняваўся ў выкананні пагаднення некаторымі дзяржавамі, якія адкрыта прызналі, што яны не выконваюць дагаворныя абавязацельствы. Неадкладна пасля падпісання пагаднення мяцежнікі яўна прадаўжалі атрымліваць вялікія колькасці ваенных матэрыялаў. Савецкі ўрад звярнуўся ў лонданскі камітэт з указаннем на парушэнні пагаднення, і лонданскі камітэт мог-бы тады шляхам расследвання пераканацца ў правільнасці гэтага. Была ўстаноўлена сістэма кантролю, але і гэта не дапамагло: уцечка прадаўжалася, цэлыя дывізіі, цэлыя арміі з усім снаражэннем былі перакінуты ў Іспанію. Затым прышла чарга морскай інтэрвенцыі, блакады і т. д. Неўмяшанне, як сістэма, пацярпела правал.

Нам гавораць, прадаўжаў тав. Літвінаў, што мэта неўмяшання — захаванне міру. Аднак, я не ўпэўнен, што мір захаван дзякуючы «неўмяшанню», і што мір быў-бы парушан, калі-б праводзілася іншая палітыка, больш адпавядаючая міжнароднаму праву і справядлівасці. У рэзультаце неўмяшання мяцежнікі атрымалі вялікую дапамогу, даўшую ім магчымасць прадаўжаць барацьбу і заняць вялікія часткі іспанскай тэрыторыі, падвергнуць насельніцтва найвялікшаму прыгнечанню і лішэнням. Несумненна, што дзеля мнімага выратавання ад вайны ахвяравалі інтарэсамі іспанскага народа.

Хіба іншая палітыка не прывяла-б да лепшых рэзультатаў? Тав. Літвінаў упэўнен у тым, што іншымі метадамі можна было дабіцца эфектыўнага неўмяшання. Калі стала ясна, што абавязацельствы не выконваюцца, трэба было папярэдзіць парушальнікаў, што калі яны не спыняць пастаўку зброі мяцежнікам, то зброя будзе пасылацца і іспанскаму ўраду ў куды большым маштабе, чым атрымлівалі мяцежнікі. Тады, сказаў тав. Літвінаў, тыя самыя ўрады, якія вінаваты ў прадаўжанні грамадзянскай вайны, звярнуліся-б да нас з просьбай прыняць меры да забеспячэння захавання неўмяшання, і тады было-б сапраўднае неўмяшанне. Калі-б супроць кожнага самалёта, дастаўленага мяцежнікам, два самалёты пастаўляліся-б ураду, то ў хуткім часе было-б дасягнута неўмяшанне і не было-б ніякай вайны, і можна было-б выратаваць іспанскі народ ад цяжкіх іспытанняў, захаваць незалежнасць Іспаніі і не мець зараз перад сабой іспанскага пытання. Не будзь аказана дапамога мяцежнікам, — паўтарыў тав. Літвінаў, — грамадзянская вайна закончылася-б праз некалькі месяцаў.

Савецкі ўрад, заявіў у заключэнне тав. Літвінаў, таксама як Францыя і Англія, жадае захавання міру і адначасова незалежнасці Іспаніі. Ён разыходзіцца з імі ў пытанні аб метадзе. Адзін метад выпрабаван і не ўдаўся. Трэба цяпер выпрабаваць другі метад. Аб'яднаныя ўсе адзінай мэтай, мы можам захаваць мір, але мір, абаснаваны на справядлівасці, на міжнароднай законнасці, на ідэалах Лігі нацый.

Прамова тав. Літвінава была пакрыта апладысментамі.

Пасля тав. Літвінава выступіў Альварэс дэль Вайо.

Адказваючы на выступленні прадстаўнікоў Францыі і Англіі, прадстаўнік Іспаніі заявіў, што захаванне фікцыі «неўмяшання» тоіць у сабе вялікія небяспекі, тым больш, што гэта «неўмяшанне» парушаецца штодзень і пры тым, — за ўсё больш цынічных формах і ва ўсё большых размерах.

У заключэнне Дэль Вайо сказаў: «Іспанскі народ патрабуе звароту да выканання прынцыпаў статута Лігі нацый, звароту да міжнароднай законнасці. Адмовіць яму ў гэтым — значыць ахвяраваць не толькі Іспаніяй, але і Лігай нацый».

Пасяджэнне закончылася выбраннем рэдакцыйнай камісіі для выпрацоўкі праекту рэзалюцыі. У склад камісіі ўвайшлі прадстаўнікі СССР, Англіі, Францыі, Іспаніі, Мексікі, Нарвегіі, Аргентыны, Югаславіі і Польшчы.

Вечарам 28 верасня рэдакцыйная камісія сабралася на сваё першае пасяджэнне. Згодна весткам з англійскіх колаў, англійская дэлегацыя прапанавала праект рэзалюцыі. Гэты праект, аднак, быў узят ёю назад пасля таго, як прадстаўнікі Іспаніі, падтрыманыя тав. Літвінавым і Фабела, адмовіліся прыняць гэты праект нават як аснову для дыскусій. Альварэсу дэль Вайо даручана прадставіць свой праект рэзалюцыі да наступнага пасяджэння рэдакцыйнай камісіі.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ (Арагонскі) ФРОНТ

Як паведамляе іспанскае міністэрства абароны, 28 верасня ў Верхняй Арагоніі рэспубліканскія войскі прадаўжалі сваё наступленне на паўднёвы ўсход ад Хака і занялі населеныя пункты Латрэ, Кастрыльё дэ Лерас, Лайес і Сан-Вісентэ.

Агенцтва Эспань паведамляе, што мяцежнікі пакінулі Латрэ ў беспарадку, пакінуўшы на вуліцах вялікую колькасць зброі і склады, поўныя снаражэння.

У радах мяцежнікаў — беспарадак і разлад.

У сектарах Фуэнтэс дэ Эбро (за 20 кіламетраў на паўднёвы ўсход ад Сарагосы) і Суэра мяцежнікі імкнуліся атакаваць пазіцыі рэспубліканскіх войск у Лома дэ Энмедыё і Вердадо дэ Суэра, але былі вымушаны адступіць. Рэспубліканская артылерыя рассеяла часці мяцежнікаў, якія прабавалі сканцэнтравацца каля Хауліна.

ПАЎНОЧНЫ ФРОНТ

Як паведамляе міністэрства абароны, 28 верасня рэспубліканскія войскі, зрабіўшыя атаку на ўсходнім сектары, занялі адну з высот. Мяцежнікі панеслі значныя страты.

На паўднёвым участку фронта мяцежнікі прадпрынялі атаку ў сектары Абедуль, але былі адкінуты.

МАДРЫДСКІ ФРОНТ

Як паведамляе Гавас, ноччу на 28 верасня рэспубліканскія войскі зрабілі атаку ў Карабанчэлі і, перамагаючы супраціўленне мяцежнікаў, занялі некалькі дамоў.

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ

На паўночным фронце 30 самалётаў мяцежнікаў бамбардзіравалі пазіцыі рэспубліканцаў каля Опіс.

Рэспубліканская авіяцыя бамбардзіравала завод узрыўчатых матэрыял у Сабіяніго, прычыніўшы яму буйную шкоду.

ПАРАД МАЛАДЫХ БАЙЦОЎ У ВАЛЭНСІІ

ВАЛЕНСІЯ, 28 верасня. (БЕЛТА). Учора закончыліся работы пленума федэрацыі Аб'яднанай сацыялістычнай моладзі Іспаніі. У сувязі з закрыццём пленума адбыўся бліскучы парад войск усіх відаў зброі маладзёжнай арганізацыі «Алерта» (арганізацыя дапрызыўнай падрыхтоўкі моладзі) і спартыўных арганізацый. Маладыя байцы прадэфіліравалі перад трыбунай, на якой знаходзіліся генерал Міяха, міністр асветы Эрнандэс, генеральны сакратар федэрацыі Аб'яднанай сацыялістычнай моладзі Карыльё і іншыя. Пасля парада адбылося вялікае спартыўнае свята.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ У КІТАІ

Паспяховае прасоўванне 8-й кітайскай арміі

ЛОНДАН, 28 верасня. (БЕЛТА). Часці 8-й кітайскай арміі пад камандаваннем Чжу Дэ, нанёсшы японскім войскам буйнае паражэнне 25 верасня, прасоўваюцца ў паўночнай часці правінцыі Шаньсі, не сустракаючы супраціўлення. Пры гэтым, як указвае нанкінскі карэспандэнт агенцтва Брытыш Юнайтэд Прэс, часці 8-й арміі пры сваім прасоўванні наносяць удары адборным японскім атрадам, якія ў паніцы адступаюць у напрамку на Інсянь (на поўдзень ад Датуна). У часе гэтых аперацый 300 японскіх салдат было ўзята ў палон і 500 забіта.

На шанхайскім фронце

ТОКІО, 28 верасня. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва Домей Цусін, на шанхайскім фронце 27 верасня раніцай тры атрады армейскай авіяцыі бамбардзіравалі сектар Чапэя, а морскія самалёты — кітайскія артылерыйскія пазіцыі каля Люданчана.

***

ШАНХАЙ, 28 верасня. (БЕЛТА). Пасля двухдзённага зацішша японскія войскі 27 верасня зрабілі моцную атаку ў раёне Лодзяня. Атака была з поспехам адбіта кітайскімі войскамі.

На ўсход ад Люхана кітайскія войскі прадаўжаюць утрымліваць свае пазіцыі. Спроба японскіх часцей апракінуць левы фланг кітайскіх войск і перарваць зносіны паміж Дачанам і Люханам зноў пацярпела няўдачу.

Без змены астаюцца таксама кітайскія пазіцыі ў раёне Чапея, не гледзячы на безупынную бамбардзіроўку іх на працягу апошніх трох дзён.

Прадпрынятая 28 верасня японцамі атака на Юкоц-Род адбіта кітайскімі войскамі.

Раніцой 28 верасня японскія самалёты бамбардзіравалі пазіцыі кітайскіх войск у раёнах Чапея і Путуна. Днём японскія самалёты бамбардзіравалі кітайскія пазіцыі ў раёне Паўночнага вакзала.

Згодна заяве, зробленай сёння прадстаўніком кітайскага штаба на прыёме прадстаўнікоў друку, японцы маюць зараз у раёне Шанхая ад 100 да 130 тысяч войск.

Налёт ста японскіх самалётаў на Нанкін

ШАНХАЙ, 26 верасня. (БЕЛТА). Учора японскай авіяцыяй было зроблена 5 налётаў на Нанкін, у якіх прымала ўдзел каля ста самалётаў. Было скінута не менш 200 бомб. Разбурана некалькі дзесяткаў будынкаў, у тым ліку электрастанцыя, цэнтральная радыёстанцыя, галоўная кантора агенцтва Сентрал Ньюс, два шпіталі, кіраўніцтва аховы здароўя і інш. Кітайскай зенітнай артылерыяй збіта пяць японскіх самалётаў.

Згодна апошніх афіцыяльных даных, у часе налёту японскай авіяцыі 24 верасня ў трох гарадах — Ханькоу, Ханьян і Учан усяго было забіта 204 і ранена 815 чалавек мірнага насельніцтва.

Учора японскія самалёты прабавалі бамбардзіраваць Кантон, але былі адагнаны кітайскай авіяцыяй.

25 верасня два японскія крэйсеры і два гідрапланы бамбардзіравалі Хайкоу (галоўны горад вострава Хайнань). Падрабязнасці яшчэ невядомы.

***

ЛОНДАН, 28 верасня. (БЕЛТА). Нанкінскі карэспандэнт агенцтва Брытыш Юнайтэд Прэс паведамляе, што 28 верасня 30 японскіх самалётаў зрабілі налёт на Нанкін. Падрабязнасцей пакуль няма.

СУРОВЫЯ ПРЫГАВОРЫ КОМУНІСТАМ У ПОЛЬШЧЫ

ВАРШАВА, 28 верасня. (БЕЛТА). Друк паведамляе аб радзе новых палітычных працэсаў у Люблінскім ваяводстве супроць асоб, абвінавачваемых у комуністычнай дзейнасці.

У Холме (Люблінскае ваяводства) закончыўся працэс 24 асоб, якія абвінавачваліся ў прыналежнасці да компартыі Заходняй Украіны. Суд прыгаварыў чатырох абвінавачваемых да 10 год турэмнага зняволення кожнага, восем — да 8 год турэмнага зняволення кожнага, дзесяць — да розных тэрмінаў турэмнага зняволення, ад 2 да 6 год. Двое падсудных апраўданы.

У Замосці (Люблінскае ваяводства) акруговы суд вынес прыгавор па справе шасці асоб, якія абвінавачваліся ў комуністычнай дзейнасці. Галоўны падсудны прыгаворан да 8 год зняволення, астатнія — да розных тэрмінаў турэмнага зняволення, ад 2 да 5 год.

Згодна паведамленню газеты «АБЦ», у хуткім часе ў Любліне адбудзецца буйны палітычны працэс 40 асоб, абвінавачваемых у комуністычнай дзейнасці. Большасць абвінавачваемых, паводле слоў газеты, з'яўляецца актывістамі мясцовых прафсаюзных, асветных і спартыўных арганізацый, якія прымыкаюць да ППС (партыя польскіх сацыялістаў).

***

ВАРШАВА, 28 верасня. (БЕЛТА). Акруговы суд у Варшаве прыгаварыў чатырох асоб, якія абвінавачваліся ў прыналежнасці да компартыі Заходняй Беларусі, да турэмнага зняволення на розныя тэрміны — ад 2 да 8 год.

Страты японскіх войск у Кітаі

ШАНХАЙ, 28 верасня. (БЕЛТА). Агенцтва «Чайна інфармейшэн сервіс» публікуе даныя аб стратах японскіх войск у Кітаі. З часу пачатку ваенных дзеянняў японскія войскі ўсяго страцілі 30 тыс. забітымі і раненымі. З 1 па 24 верасня збіт 41 японскі самалёт і пашкоджана 7 розных ваенных караблёў».

Паводле заявы прадстаўніка кітайскага штаба, з часу пачатку ваенных дзеянняў японцы страцілі ў Шанхаі каля 10 тыс. чал. забітымі і ранепымі.

ГАСТРОЛІ ЧЫРВОНАСЦЯЖНАГА АНСАМБЛЯ ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЙ ПЕСНІ Ў ПРАЗЕ

ПРАГА, 29 верасня. (БЕЛТА). У Празе, у самай вялікай канцэртнай зале імя Сметаны 28 верасня адбыўся першы канцэрт чырвонасцяжнага ансамбля чырвонаармейскай песні і танца. Канцэрт прайшоў з нябачаным поспехам.

Канцэрт пачаўся выкананнем чэхаславацкага нацыянальнага гімна і «Інтэрнацыянала». У знак жалобы чэхаславацкага народа з прычыны смерці першага прэзідэнта рэспублікі Масарыка калектыў ансамбля выканаў жалобны марш Шапэна. Затым ансамбль прыступіў да выканання праграмы канцэрта. Па трэбаванню публікі ансамблю давялося паўтарыць два разы шмат песень.

Пасля сканчэння канцэрта публіка наладзіла ансамблю бурную авацыю і доўга не пакідала залу, зноў і зноў выклікаючы мастацкага кіраўніка ансамбля прафесара-ордэнаносца тав. Александрава і чырвонаармейскі калектыў. З усіх канцоў залы раздаваліся воклічы: «Няхай жыве Савецкі Саюз!»

УЗНАГАРОДЖАННЕ КАПІТАНА тав. ЕРЭМЕНКА І. Т.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт СССР **пастанавіў**:

За праяўленыя доблесць і выключнае лётнае майстэрства ўзнагарадзіць капітана тав. **Ерэменка І. Т.** ордэнам **Чырвонага Сцяга**.

ПРЫЁМ ЧЭХАСЛАВАЦКАГА ПАСЛАННІКА тав. МОЛАТАВЫМ

Учора, 29 верасня г. г., чэхаславацкі пасланнік п. Багдан **Паулу** быў прыняты ў Крамлі старшынёй Савета Народных Камісараў Саюза ССР тав. В. М. **Молатавым** і меў з ім доўгую гутарку.

РАЗДЗЯЛЕННЕ ЗАХОДНЕ-СІБІРСКАГА КРАЯ НА НОВАСІБІРСКУЮ ВОБЛАСЦЬ І АЛТАЙСКІ КРАЙ

МАСКВА, 28 верасня. (БЕЛТА). ЦВК СССР 28 верасня зацвердзіў пастанову Усерасійскага ЦВК аб раздзяленні Заходне-Сібірскага края на Новасібірскую вобласць з цэнтрам у г. Новасібірску і Алтайскі край з цэнтрам у г. Барнауле. У склад Алтайскага края выдзелены Ойроцкая аўтаномная вобласць, г. Барнаул і 55 раёнаў былога Заходне-Сібірскага края. Астатнія гарады і раёны былога Заходне-Сібірскага края пакінуты ў складзе Новасібірскай вобласці.

РАЗДЗЯЛЕННЕ ВАРОНЕЖСКАЙ, ЗАХОДНЯЙ І КУРСКАЙ АБЛАСЦЕЙ

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза ССР зацвердзіў пастанову Усерасійскага Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта аб раздзяленні Варонежскай вобласці на Тамбоўскую вобласць з цэнтрам у горадзе Тамбове і Варонежскую вобласць—з цэнтрам у горадзе Варонежы.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт СССР зацвердзіў таксама пастанову Усерасійскага Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта аб раздзяленні Заходняй і Курскай абласцей на Смаленскую вобласць з цэнтрам у г. Смаленску, Арлоўскую вобласць — з цэнтрам у г. Арле і Курскую вобласць.

У склад Арлоўскай вобласці выдзелены г. Орол і 25 раёнаў Курскай вобласці. Апрача таго, у склад Арлоўскай вобласці ўвайдуць: г. Бранск, г. Клінцы, г. Орджанікідзеград і 29 раёнаў Заходняй вобласці. Да Арлоўскай вобласці далучаны таксама г. Елец і пяць раёнаў Варонежскай вобласці.

ПЕРАІМЕНАВАННЕ ГАЗЕТЫ „РАБОЧИЙ“

Паводле пастановы ЦК ВКП(б), газета «Рабочий» з 1-га кастрычніка 1937 г. пераімяноўваецца ў газету «Советская Белоруссия».

Газета «Советская Белоруссия» — выданне ЦК КП(б)Б — будзе выходзіць штодзень на рускай мове і асвятляць на сваіх старонках пытанні партыйнага і савецкага будаўніцтва, прамысловасці, культуры, а таксама і сельскай гаспадаркі.

ДАСТОЙНА СУСТРЭНЕМ XX ГАДАВІНУ ВЯЛІКАГА КАСТРЫЧНІКА!

КАЛГАСНІКІ АБМЯРКОУВАЮЦЬ АДОЗВУ

З 23 верасня пачаліся сходы калгаснікаў ва ўсіх калгасах Чэрвеньскага раёна, на якіх распрацоўваецца заклік калгаснікаў калгасаў «Чырвоны хлебароб» і імя Дзержынскага аб уключэнні ў соцспаборніцтва за дастойную сустрэчу свята XX гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі.

На сваім сходзе калгаснікі калгаса «Большэвік» рашылі ўключыцца ў соцспаборніцтва за дастойную сустрэчу XX гадавіны Кастрычніка.

У гэтым годзе, дзякуючы дапамозе партыі і ўрада, калгас «Большэвік» значна ўмацаваўся, і калгаснікі атрымаюць па 4 кілаграмы зернавых на працадзень. Калгаснікі Андрончык Ганна, выпрацаваўшая 300 працадзён, атрымае 1200 кілограм зернавымі і 3.500 кілограм бульбы. Ямін Міхаль на 270 працадзён атрымае 1.080 кілограм зернавымі і 3.240 кілограм бульбы.

Уключыўшыся ў соцспаборніцтва за дастойную сустрэчу гадавіны Кастрычніка, калгаснікі калгаса «Большэвік» узялі на сябе абавязацельствы: да 15 кастрычніка выкапаць бульбу і здаць дзяржаве поўнасцю бульбапастаўкі; на выдатна апрацаваць лён і добраякасным валакном здаць дзяржаве. Да 1 кастрычніка выканаць план зяблевага ворыва і правесці другі ўкос атавы з 50 гектараў.

Калгаснікі калгаса «Чырвоны шлях» уключыліся ў соцспаборніцтва і абавязаліся закончыць апрацоўку ільну і здачу дзяржаве ільнавалакна, закончыць уборку і пастаўкі бульбы, выканаць план зяблевага ворыва да 15 кастрычніка. Да свята ўнесці грошы па падпісцы на пазыку ўмацавання абароны Саюза ССР.

Калгаснікі калгаса «Новыя Астравы», Вайнілаўскага сельсовета, абавязаліся да 15 кастрычніка скончыць малацьбу, здаць дзяржаве ільнавалакно і падрыхтаваць жывёле сытую і цёплую зімоўку.

Ва ўсіх калгасах раёна калгаснікі выносяць шчырае дзякуй правадыру працоўных таварышу Сталіну за аказаную дапамогу калгаснаму сялянству БССР.

Калгаснікі запэўняюць, што яшчэ больш згуртуюцца вакол ВКП(б) і роднага Сталіна і бязлітасна будуць выкрываць і знішчаць ворагаў народа, як-бы яны ні маскаваліся.

А. АСТАПЕНКА.

УКЛЮЧЫЛІСЯ Ў СПАБОРНІЦТВА

Прадпрыемствы і калгасы Слуцкай акругі ўключыліся ў спаборніцтва за дастойную сустрэчу слаўнай гадавіны Кастрычніка.

Калгаснікі сельгасарцелі «Комінтэрн», Слуцкага раёна, узялі на сябе абавязацельствы да вялікай гадавіны Кастрычніка: завяршыць усе сельскагаспадарчыя работы, апрацаваць і здаць дзяржаве ільнавалакно не ніжэй 14 нумара, поўнасцю засыпаць лепшым гатунковым зернем насенныя фонды.

Калгасніцы паказваюць узоры ударнай работы на ўборцы бульбы. Так, калгасніцы Праскаловіч Адарка, Ілюкевіч Аўдоцця, Кохан Мар'я, Самусевіч Маланья нормы выпрацоўкі выконваюць на 150—200 процантаў.

Рабочы калектыў Вяліка-Слуцкага цагельнага завода абавязаўся да канца года даць звыш плана 100 тысяч цаглін. Гадавы план па вырабу цэглы-сырцу завод ужо выканаў.

Разгорнута соцспаборніцтва ў калгасах Макранскага сельсовета, Чырвона-Слабодскага раёна, за дастойную сустрэчу Вялікай гадавіны. Калгас «Чырвоны вартаўнік» закупіў бібліятэчку на 400 рублёў. Калгасы імя Дзержынскага і «Чырвоны працаўнік» па-ўдарнаму праводзяць апрацоўку ільну. Першы план ільназдачы выканан ужо на 60 проц., другі — на 50 процантаў.

Г. СКУЦЭНЯ.

ПЕРАДАВІКІ ГАНДЛЮ

Ольга Аляксееўна Гурская 8 год працавала прадаўшчыцай. Узорная работа, сумленныя адносіны да працы заўсёды вылучалі яе сярод астатніх. Зусім нядаўна тав. Гурская вылучана загадчыцай аддзелам дзіцячага філіяла ГУМ'а. Яна хутка асвоіла работу і дабілася, што швейна-трыкатажны аддзел вышаў па ўсіх паказальніках перадавым. Ольга Аляксееўна прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці, яна член гарадскога совета.

Па яе ініцыятыве работнікі аддзела першымі адгукнуліся на заклік стаханаўцаў гандлю і ўключыліся ў прадкастрычніцкае соцыялістычнае спаборніцтва. Былі заключаны індывідуальныя соцыялістычныя дагавары. З гордасцю расказвае т. Гурская аб перамогах свайго аддзела. Яшчэ 10 верасня швейна-трыкатажны аддзел датэрмінова выканаў квартальны гандлёва-фінансавы план у 750 тыс. рублёў і да 25 верасня—месячны план у 225 тыс. рублёў. Стаханаўкі прылаўка тт. Вендрава, Лапідус і Ільчык перавыконваюць свае планы на 180 проц. і заработак іх дасягае да 500 руб. у месяц.

У гэтых перамогах вялікая заслуга т. Гурскай. Яна сумела арганізаваць калектыў на добрую работу, навучыла ветліва і чула адносіцца да пакупнікоў. Адстаючы цацачны аддзел магазіна, уступіўшы ў соцспаборніцтва з аддзелам тав. Гурскай, стаў паляпшаць сваю работу.

Г. Н.

350 ПРОЦАНТАЎ НОРМЫ

Па выкліку перадавых калгасаў імя Дзержынскага і «Чырвоны хлебароб» калгаснікі калгаса «Авангард», Бельскага сельсовета, Полацкага раёна, першымі па сельсовету ўключыліся ў прадкастрычніцкае спаборніцтва з суседнім калгасам «Шлях комунізма». У першы дзень спаборніцтва звенні капальшчыц бульбы далі рэкордную норму выпрацоўкі. Капальшчыцы Зуева Елена, Казачэнка Анна, Чабатарова В. пры норме 0,04 гектара выкапваюць па 0,14 гектара. Парфенёнка Ева, Маскалёва Дуня, Макарэнка Анна і Вейнікава Наташа пры той-жа норме выкапваюць па 11—12 сотак гектара. 60-гадовы калгаснік Карасёў Нікалай на адвозцы бульбы ў паўтара-два разы перавыконвае норму.

Праўленне калгаса тут-жа на полі прэміравала лепшых капальшчыц бульбы па 20—25 рублёў.

А. ЖЫХАРОЎ.

Шырока разгарнулася прадкастрычніцкае соцспаборніцтва ў Асіпавіцкім раёне. НА ЗДЫМКУ: злёт стаханаўцаў прамысловасці Асіпавіцкага раёна.

Фото Я. Салавейчыка.

ЗА ЗМЕНУ—ДЗВЕ З ПАЛОВАЙ НОРМЫ

У выніку прадкастрычніцкага соцыялістычнага спаборніцтва лік стаханаўцаў у менскай прамыслова-кааперацыйнай арцелі «Чырвоны металіст» значна павялічыўся. Рабочыя жасцянага цэха дабіліся бліскучых паказальнікаў. Стаханавец тав. Рудэрман дае 280 проц. нормы, тав. Бляхер—215. Наперадзе ідзе стаханавец-прызыўнік Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі тав. Капушэўскі. Тав. Капушэўскі дае 257—283 проц. нормы. Яго стаханаўская работа добра аплачваецца. 21 верасня ён зарабіў 25 рублёў, 22 верасня — 27 руб 80 кап., 23 верасня—28 руб. 73 кап.

У ложкавым цэху паказваюць узоры працы рэзчыкі тав. Жэлязняк, Андрыеўскі, Чыжык. Яны даюць 256 проц. нормы. Слесар-комсамолец тав. Дордзік выконвае сваю норму на 258—263 проц. Слесары тт. Свярдлоў і Птушкін у жніўні свае нормы выконвалі на 93 проц. Зараз яны павысілі сваю выпрацоўку да 218 проц.

Наперадзе ідзе таксама брыгада комсамольца тав. Кавёрава, якая свой план выконвае на 231 проц.

У рэзультаце дружнай і арганізаванай працы кавальскі цэх арцелі стаў стаханаўскім. Брыгады тт. Чарноцкага і Шустара свае планы выконваюць на 144 проц., брыгады тт. Бардуховіча і Шнайдзіна — на 133 проц., брыгада тав. Пілатозіча — на 109 проц. У кацельным цэху брыгада Хазоя выконвае свой план на 125 проц.

У гонар вялікай гадавіны Кастрычніка стаханаўцы і ўдарнікі арцелі абавязаліся пакрыць недадачу краіне прадукцыі на 168 тысяч рублёў.

В. А.

СПАБОРНІЦТВА ТРАКТАРЫСТАЎ

Трактарысты Палескай МТС (Любань) уключыліся ў прадкастрычніцкае спаборніцтва. Многія з іх перавыканалі ўжо нормы трактарных работ. Так тт. Мітун П. і Трасцінецкая Зося ўзаралі цаліны балота 800 гектараў пры норме 380 га. Яны абавязаліся да 1 кастрычніка ўзараць яшчэ 200 га.

Прызыўнік-трактарыст т. Серада, натхнёны тым, што яго прынялі ў рады Чырвонай Арміі, адмовіўся ад прадастаўленага яму дырэкцыяй МТС адпачынку і актыўна ўключыўся ў прадкастрычніцкае спаборніцтва.

— На сваім трактары я буду працаваць да дня ўходу ў чырвонаармейскую часць, — кажа тав. Серада.

Тав. Серада абавязаўся з 17 па 30 верасня ўзараць 140 га цаліны балота. План трактарных работ ён ужо выканаў на 200 проц., зэканоміў многа гаручага і зберог трактар, які не патрабуе зараз рамонту.

Добраму прыкладу гэтых таварышоў следуюць трактарысты Сендзічаў, Пухта, Раловіч Ніна і другія. Яны таксама перавыканалі планы трактарных работ на 150—200 проц.

Трактарысты МТС абавязаліся да 1 кастрычніка поўнасцю закончыць палявыя работы і паставіць трактары на рамонт для падрыхтоўкі іх к вясенняй сяўбе будучага года.

Т. Т. НЕСЦЕРАЎ.

РАДАСНА СУСТРЭНЕМ СВЯТА

Калгаснікі сельгасарцелі «Іскра», Глінскага сельсовета, Чэрыкаўскага раёна, уключыліся ў соцыялістычнае спаборніцтва на дастойную сустрэчу XX гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Багаты ўраджай, які ўбраў з сваіх палёў калгас, натхняе калгаснікаў яшчэ лепш працаваць. Сяўба азімых праведзена выключна гатунковым насеннем, паспяхова праводзіцца ўборка выдатнага ўраджаю бульбы. У калгасе добра прывілася новая тэхнічная культура — канатнік, якая дасць калгасу дзесяткі тысяч рублёў прыбытку.

Радасна сустракаючы XX гадавіну Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі, калгаснікі ад усяго сэрца шчыра дзякуюць вялікага правадыра працоўных таварыша Сталіна за яго штодзенныя клопаты аб калгасным сялянстве Совецкай Беларусі.

Н. КОТАЎ.

У ДАПАМОГУ НІЗАВОМУ АГІТАТАРУ

ПРАМОЕ ВЫБАРЧАЕ ПРАВА

Сталінская Канстытуцыя не толькі прадастаўляе ўсім грамадзянам выбарчае права, але і забяспечвае рэальную магчымасць ажыццяўлення гэтых правоў, забяспечвае сапраўдны ўдзел усіх грамадзян у кіраванні совецкай дзяржавай.

«Канстытуцыя СССР з'яўляецца адзінай у свеце да канца дэмакратычнай канстытуцыяй» (Сталін).

Выбары дэпутатаў у Вярхоўны Совет СССР робяцца на аснове ўсеагульнага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайным галасаванні.

Да гэтага часу ў нас існавалі шматступенныя выбары сярэдніх і вышэйшых органаў совецкай улады. Па новай Канстытуцыі СССР шматступенныя выбары сярэдніх і вышэйшых органаў совецкай улады замяняюцца прамымі выбарамі гэтых органаў непасрэдна самімі грамадзянамі.

Таварыш Сталін у гутарцы з Рой Говардам гаворыць:

«Чаму прамыя? Таму што непасрэдныя выбары на месцах ва ўсе прадстаўнічыя ўстановы, аж да вярхоўных органаў, лепш забяспечваюць інтарэсы працоўных нашай неабсяжнай краіны».

Прамое выбарчае права азначае, што народ непасрэдна выбірае дэпутатаў як у Совет Саюза, так і ў Совет Нацыянальнасцей. Прамое выбарчае права азначае, што кожны выбаршчык непасрэдна галасуе за таго ці іншага кандыдата як у Совет Саюза, так і ў Совет Нацыянальнасцей. Увесь совецкі народ, кожны совецкі грамадзянін непасрэдна шляхам прамых выбараў, не перадавяраючы і не перадаючы ніякім прадстаўнікам і арганізацыям сваіх правоў, ствapae вярхоўныя органы ўлады ў нашай краіне.

Наш выбарчы закон, няўхільна ажыццяўляючы вялікія прынцыпы соцыялістычнага дэмакратызма, забяспечвае сапраўдную дэмакратыю, г. зн. уладу народа.

Гэтага няма і не можа быць ні ў адной буржуазнай краіне.

Верхняя палата нават у найбольш дэмакратычных буржуазных краінах ствараецца звычайна ці шляхам шматступенных выбараў (Францыя), ці шляхам прызначэння (Англія). Буржуазія, каб замацаваць сваю ўладу, не прадастаўляе народу прамога выбарчага права.

Ва Францыі верхняя палата, імянуемая сенатам, выбіраецца не насельніцтвам, а «выбаршчыкамі», якіх выбіраюць муніцыпалітэты. Фактычна атрымліваецца трохступенная сістэма выбараў, у рэзультаце якой у выбарах у сенат удзельнічае ўсяго каля 75 тысяч «выбаршчыкаў», належачых амаль выключна да буржуазіі.

У Англіі верхняя палата парламента—палата лордаў — складаецца з прадстаўнікоў знатнага дваранства, буйных памешчыкаў, буржуазіі. Кароль мае права даваць званне лорда і такім чынам прызначае новых членаў у палату лордаў. Прадстаўнікі знатнага дваранства, буйныя памешчыкі і капіталісты, маючыя званне лорда, атрымліваюць спадчыннае права засядаць у палаце лордаў па запрашэнню караля.

У Японіі палата пэраў — верхняя палата — не выбіраецца насельніцтвам, а прызначаецца імператарам. У складзе гэтай палаты 13 прынцаў — родзічаў імператара і 171 «прадстаўнік» ад князёў, маркізаў, графаў і баронаў. Нават над гэтай «дэмакратычнай» палатай пэраў яшчэ стаіць Тайны Совет, праз які буйная фінансавая буржуазія фактычна кіруе ўсім жыццём краіны.

Цікава ўспомніць, як у царскай Расіі ўрад шляхам шматступенных выбараў і раздзялення на класавыя групы (курыі) праводзіў у Дзяржаўную Думу памешчыкаў і капіталістаў і не даваў прайсці кандыдатам ад рабочых і сялян.

Па курыі ўладароў зямлі (памешчыкаў) адзін выбаршчык выбіраўся ад 230 чалавек, па курыі гарадскіх уласнікаў (буйнай гарадской буржуазіі) адзін выбаршчык — ад 1.000 чалавек, па сялянскай курыі — адзін выбаршчык ад 60.000 чалавек (у большасці — кулакоў і больш заможных сялян) і па рабочай курыі — адзін выбаршчык на 125.000 чалавек. У гэтых выбарах маглі ўдзельнічаць толькі людзі, адказваўшыя ўстаноўленым царскім ўрадам цэнзавым умовам.

Аднак і пасля гэтага ўстанаўляліся для адбору дэпутатаў у Дзяржаўную Думу шматступенныя выбары: для памешчыкаў — двухступенныя, а для сялян і рабочых—трохступенныя і чатырохступенныя.

Пры такой сістэме выбараў у Дзяржаўную Думу маглі праходзіць толькі прадстаўнікі буйнай буржуазіі і памешчыкаў, угодныя царскаму ўраду.

У Германіі, Італіі, Польшчы, дзе ва ўладзе знаходзяцца фашысты, народныя масы пазбаўлены палітычных правоў, асуджаны на бяспраўнае і бясславеснае выкананне загадаў фашысцкіх галаварэзаў, ажыццяўляючых адкрытую тэрарыстычную дыктатуру найбольш шавіністычных і найбольш імперыялістычных элементаў фінансавага капітала.

Толькі ў нашай краіне ажыццяўляецца паслядоўны да канца, усенародны, соцыялістычны дэмакратызм.

Толькі ў нашай краіне народ непасрэдна выбірае лепшых дастойных людзей у вярхоўныя органы ўлады, непасрэдна ўдзельнічае ў кіраванні дзяржавай.

Яшчэ ў 1919 годзе Ленін гаварыў: «Для дэмакратыі сапраўднай, а не папяровай, для прыцягнення рабочых і сялян мы зрабілі столькі, колькі за сотні год не зрабілі самыя лепшыя дэмакратычныя рэспублікі і зрабіць не маглі».

Нязмерна вырас з тых пор палітычны і культурны ўзровень совецкага народа.

Совецкая ўлада — гэта сапраўды народная ўлада, органы якой знізу і даверху, ад гарадскога і сельскага совета дэпутатаў працоўных і да Вярхоўнага Совета СССР як Совета Саюза, так і Совета Нацыянальнасцей цяпер непасрэдна выбіраюцца ўсім совецкім народам, усімі грамадзянамі СССР.

Прамыя выбары ўсімі выбаршчыкамі ўсіх органаў — знізу даверху — совецкай улады дапамогуць высунуць, прыцягнуць да кіравання дзяржавай новыя сілы з адданых партыі і совецкай уладзе перадавых рабочых, сялян і інтэлігентаў. Прамыя выбары будуць усенародным кантролем у адносінах да кожнага органа ўлады, кожнага работніка. Яны будуць,— як гаварыў таварыш Сталін, — «хлыстом у руках насельніцтва супроць дрэнна працуючых органаў улады».

Толькі лепшых, дастойнейшых, бязмежна адданых партыі Леніна—Сталіна, справе соцыялізма, правераных людзей, якім дорага наша радзіма і інтарэсы працоўных, пашле совецкі народ шляхам прамых выбараў дэпутатамі вышэйшага органа дзяржаўнай улады—Вярхоўнага Совета Саюза ССР.

Ворагі — трацкісты, бухарынцы, нацыяналісты будуць прабаваць з усіх сіл прыкрываючыся маскай друзей совецкай улады і друзей народа, пранікаць шляхам абману ў органы ўлады. Таму ад кожнага выбаршчыка патрабуецца сапраўдная большэвіцкая пільнасць, каб выкрыць і выкарчаваць гэтых верных псоў фашызма.

Выбары ў Вярхоўны Совет СССР на аснове ўсеагульнага, роўнага, прамога выбарчага права пры тайным галасаванні будуць упершыню ў гісторыі чалавецтва сапраўды ўсенароднымі выбарамі. Совецкі народ, выбраўшы лепшых, правераных людзей у вышэйшыя органы дзяржаўнай улады, яшчэ раз пакажа ўсяму свету сваю вернасць і адданасць партыі Леніна—Сталіна і справе комунізма.

ЯШЧЭ РАЗ ПРА БЕЛКААПСАЮЗ

У маі гэтага года «Звязда» ў артыкуле «Аздаравіць кіраўніцтва Белкаапсаюза» пісала, што кіраўніцтва Белкаапсаюза нічога не зрабіла, каб хутка ліквідаваць вынікі шкодніцтва ў спажывецкай сістэме, не забяспечыла разгортвання совецкага гандлю на вёсцы, дапусціла засмечанасць кааперацыі шкодніцкімі, варожымі элементамі.

Камісія Совецкага Кантролю, якая абследавала работу кааперацыі, намеціла рад канкрэтных мер для аздараўлення сістэмы Белкаапсаюза.

З таго часу прайшло больш чатырох месяцаў. Здавалася-б, тэрмін зусім дастаткова для карэннай перабудовы ўсёй работы спажывецкай кааперацыі на аснове рашэнняў лютаўскага Пленума ЦК ВКП(б).

Аднак прыходзіцца канстатаваць, што ў спажывецкай кааперацыі БССР усё астаецца па-старому.

Разгортванне тавараабароту зусім не забяспечвае задавальнення ўзросшых запросаў калгаснай вёскі. Калгасная вёска знімае багаты ўраджай. Прыбыткі калгаснікаў растуць. А сістэма Белкаапсаюза з месяца на месяц правальвае выкананне плана тавараабароту. За два кварталы бягучага года кааперацыя недадала насельніцтву тавараў на 73 1/2 млн. рублёў. Шкодніцкае планаванне тавараабароту (Блюмкін) прывяло да таго, што ў адных райсаюзах склады завалены таварамі, у другіх іх нехапае. На працягу доўгага часу ў Чырвонапольскім, Горацкім, Хойніцкім, Асіпавіцкім і ў іншых раёнах не было цукру і махоркі. У Дубровенскім раёне склады завалены рыбай. Яна псуецца. Тым не менш, Белкаапсаюз працягвае пасылаць у гэты раён рыбу. А ў Сіроцінскім раёне рыбных вырабаў нехапае, попыт насельніцтва задаволіць нельга, і, не глядзячы на гэта, шматлікія заяўкі райсаюза астаюцца без адказу.

На базе суражскага райсаюза накапілася столькі шакаладу і пячэння, што ўжо сапсавалася тавараў звыш чым на 3.000 рублёў. На базу дубровенскага райспажыўсаюза ў ліпені было завезена 20 скрынь дражджэй, у якіх насельніцтва мела вялікую патрэбу. Кіраўнікі спажыўсаюза не паслалі гэтыя дрожджы ў крамы сельпо для рэалізацыі, а трымалі на складзе базы. Рэзультаты відавочныя: дрожджы сапсаваліся і былі закапаны ў зямлю.

Можна прывесці яшчэ рад фактаў, сведчачых аб шкодніцтве ў разгортванні гандлю на вёсцы.

Прэзідыум праўлення Белкаапсаюза перадаверыў складанне планаў тавараабароту работнікам апарата, а сам штампаваў іх кабінетным парадкам, зусім не ўваходзячы ў дэталі плана. Гэтыя планы ніколі не прапрацоўваліся ў нізоўцы, у іх не ўлічаны запросы раёнаў, яны — тыповы плод бюракратычнай, кабінетнай творчасці. Планы раёнам часта спускаліся за 4—5 дзён да пачатку квартала і, зразумела, райсаюзы не маглі своечасова давесці іх да сельпо.

Характэрны прыклад таго, як Белкаапсаюз складаў планы тавараабароту. Мерылам пры складанні з'яўлялася выкананне плана райсаюзам, а не дакладны ўлік патрэб насельніцтва. Скажам, раён не выканаў свайго квартальнага плана,— тады на наступны квартал яму змяншаецца лічба тавараабароту. Раён перавыканаў заданне — яму даецца павялічаны план.

Дзве характэрныя лічбы. Калі на 1 кастрычніка мінулага года налічвалася 19 стратных сельпо, то на 1 ліпеня г.г. іх ужо было 76.

Перавышэнне таварных астач над нарматывам складае 25 млн. рублёў. Гэтыя лічбы сігналізуюць, што на ўчастку тавараабароту яўна дзейнічае варожая рука, што кіраўніцтва Белкаапсаюза праваліла важнейшую работу па забеспячэнню ўзросшых патрабаванняў калгаснай вёскі.

Нельга сказаць, што старшыня прэзідыума Белкаапсаюза Каралевіч зусім не клапаціўся аб разгортванні тавараабароту. Наадварот, ён знайшоў свой метад «дапамогі» раёнам у гэтай справе.

Як вядома, на раймагі ўскладзена задача — прасоўваць на вёску тавары складанага асартыменту, вывучаць попыт калгаснай вёскі на гэтыя тавары і ўсямерна задавальваць яго. Раймагі дрэнна працуюць, сістэматычна не выконваюць планаў. Замест таго, каб дапамагчы раймагам, навучыць іх метадам совецкага культурнага гандлю, тав. Каралевіч пайшоў па лініі найменшага супраціўлення: ён прапанаваў раймагам пачаць гандаль гарэлкай і іншымі спіртнымі напіткамі. Гэта, на яго думку, адразу дасць павелічэнне тавараабароту. Шлях — шкодны і яўна няправільны! Толькі пасля ўмяшання Цэнтрасаюза Белкаапсаюзу давялося адмовіцца ад сваёй задумкі.

Вораг шкодзіць не толькі ў галіне тавараабароту. Шляхам растрат, раскраданняў ён імкнецца падарваць фінансавае становішча спажывецкай кааперацыі і тым нанесці ўдар па тавараснабжэнню вёскі. Аб растратах нямала пісалі, амаль на кожным пасяджэнні праўлення Белкаапсаюза разглядаюцца вынікі рэвізій райсаюзаў і сельпо, складаюцца доўгія рэзалюцыі са шматлікімі пунктамі, пачкамі выносяцца вымовы і папярэджанні. І тым не менш растраты не толькі не зніжаюцца, а растуць з кожным месяцам. Калі на 1 студзеня гэтага года аставалася неспагнаных растрат на 4.346 тыс. рублёў, то к канцу другога квартала г. г. колькасць неспагнаных растрат дасягнула 6.566 тыс. рублёў. Звыш 6 мільёнаў рублёў грамадскіх сродкаў прысвоена ворагамі народа! Чым тлумачыцца рост злачынстваў у кааператыўнай сістэме? Перш за ўсё тым, што з ворагамі змагаюцца... рэзалюцыямі і заклінаннямі, што, не глядзячы на цяжкія ўрокі мінулых год, гніла-ліберальныя адносіны да ворагаў народа працягваюцца. Гэта можна праілюстраваць радам прыкладаў.

Аршанскі райсаюз пабіў рэкорд у адносінах растрат. Тут неспагнаных растрат лічыцца 152.4 тыс. руб. Тым не менш да старшыні райсаюза Жарскага ніякіх рашучых мер не прынята. Ён спакойна «працуе» пад крылцам Белкаапсаюза.

Былы старшыня бабруйскага райсаюза Рабоўскі давёў сістэму да развалу, патураў і абараняў растратчыкаў і ворагаў, сам прысвоіў звыш 2.000 руб. кааператыўных сродкаў. Замест пакарання ворага, прэзідыум Белкаапсаюза і асабіста яго старшыня Каралевіч «узнагародзіў» Рыбоўскага, паслаўшы яго... на ліквідацыю прарыву ў Віцебскім раёне (?!). Толькі там быў выкрыт яго сапраўдны твар.

У справах Белкаапсаюза хаваецца рад цікавых адносін следчага Круглянскага раёна. Ён некалькі разоў прасіў прэзідыум Белкаапсаюза і асабіста тав. Каралевіча прыслаць спецыяльнага рэвізора для праверкі спраў круглянскага райсаюза, дзе шмат растрат і раскраданняў. Прэзідыум Белкаапсаюза астаўся глухім да гэтых сігналаў і ніякіх мер не прыняў. Давялося ўмяшацца раённаму пракурору, зняць з работы і прыцягнуць да адказнасці старшыню райспажыўсаюза Зарубёнку і інш. Белкаапсаюз даведаўся пра гэта толькі з адносіны пракурора. Так «змагаюцца» ў Белкаапсаюзе са зладзеямі і растратчыкамі.

Што прывяло да такога ганебнага становішча? Перш за ўсё — гнілое кіраўніцтва Белкаапсаюза. Прэзідыум Белкаапсаюза аказаўся няздольным ачысціць сістэму ад трацкісцка-бухарынскіх шпіёнаў і шкоднікаў, прыняць рашучыя меры да аздараўлення сістэмы. Старшыня прэзідыума праўлення Белкаапсаюза т. Каралевіч дагэтуль праяўляе злачынныя, гніла-ліберальныя адносіны да ворагаў, што акапаліся ў спажывецкай кааперацыі. Ён праяўляе да іх вельмі падазроную дабрадушнасць і мяккацеласць. Больш таго: Каралевіч прадастаўляе ім ветлівы прытулак у спажывецкай сістэме.

Перад намі даволі характэрная запіска ў оргаддзел: «Напішыце пастанову аб назначэнні Чарнушэвіча інструктарам оргаддзела. Каралевіч».

Хто такі Чарнушэвіч? Гэта нацдэм, вораг народа, былы наркомасветы БССР. Яго ў свой час прытуліў Каралевіч у кааперацыі, дазволіў яму пад крылцам оргаддзела праводзіць сваю шкодніцкую работу.

Каралевіч узяў пад сваю апеку і Шабалтаса — стаўленіка і прыяцеля ворага народа. Шабалтас быў вылучан ворагамі народа на пасаду намесніка старшыні Белкаапсаюза; калі яго выключылі з радоў КП(б)Б як чужака, утаіўшага ад партыі сваё соцыяльнае паходжанне, прэзідыум Белкаапсаюза назначыў яго дырэктарам аршанскага райзага. Цяпер Каралевіч перацягнуў Шабалтаса ў сталіцу, на пасаду дырэктара менскай базы Белкаапптушкі.

Загадчыкам оргаддзела Белкаапсаюза зараз працуе Цайлінгольд, былы сакратар Лагойскага райкома КП(б)Б. Гэта ён у свой час падпісаў хадайніцтва аб узнагароджанні орданам заклятага ворага народа. Збанкрутаваўшыся ў раёне, Цайлінгольд быў ворагамі народа перакінут на работу ў Белкаапсаюз. Чалавек, які не ўнушае палітычнага давер'я, кіруе адным з важнейшых участкаў кааператыўнай работы.

У члена прэзідыума Белкаапсаюза, члена парткома Гусакова ёсць адна старонка ў яго жыцці, аб якой ён успамінае вельмі неахвотна. Перад вылучэннем у Белкаапсаюз ён кіраваў бялыніцкім райспажыўсаюзам. І вось з-за ідыёцкай хваробы — бясклапотнасці і нядбайнасці кіраўнікоў райспажыўсаюза, у адным толькі запольскім сельпо было растрачана каля 27 тысяч рублёў. Але Гусакоў адчапіўся ад гэтай «непрыемнасці» 6 месяцамі прымусовых работ умоўна і... вылучэннем у кіруючы апарат кааперацыі.

Намеснікам начальніка аддзела хлебапячэння працуе нейкі Любчанскі — прыяцель выкрытых ворагаў народа. Ён дапусціў шкодніцкую дзейнасць ворагаў у раённых і сельскіх хлебапякарнях. У Добрушы пад яго кіраўніцтвам хлебапякарня была пабудавана па-шкодніцку — праз самы кароткі час яе печы развалiліся. У Чэрыкаўскім і Буда-Кашалёўскім раёнах часта бываюць перабоі ў забеспячэнні насельніцтва хлебам. Іменна Любчанскі ўзяў пад абарону заўзятага трацкіста, паслаў яго на работу ў горацкую, а потым у лепельскую хлебапякарню, дзе ён быў канчаткова выкрыт як вораг народа.

Старшыня Белкаапсаюза доўгі час пакрываў злачынную работу старшынь райсаюзаў: барысаўскага — Саяцэвіча, менскага — Ерэнбурга, крупскага — Старавойтава, полацкага акрсаюза — Тузава. І менш за ўсё заслуга Белкаапсаюза ў тым, што яны зняты з работы за развал спажывецкай кааперацыі. Гэта зрабілі непасрэдна мясцовыя партыйныя арганізацыі.

Тав. Каралевіч апраўдваецца тым, што яму няма кім замяніць нягодных работнікаў, што «ў яго нехапае людзей». Нікчэмныя апраўданні! Прэзідыум Белкаапсаюза яўна ігнараваў, заціраў, не заўважваў маладых растучых кааператыўных кадраў, не заўважыў, што на вёсцы ў сельпо, крамах выраслі сапраўдныя стаханаўцы культурнага совецкага гандлю, з якімі трэба працаваць, якіх трэба высоўваць. Прэзідыум нічога не зрабіў, каб выхаваць добрых кааператараў з тысячнай арміі сельскіх актывістак-калгасніц. Не прыцягнуты да работы і шматлікія кадры крамных і кантрольна-рэвізійных камісій. Замест гэтага мы чуем нікчэмнае хныканне і бяссільныя скаргі.

Мы паказалі досыць выразную карціну дзейнасці Белкаапсаюза. Поўную адказнасць за гэтыя вялізныя прарывы ў кааператыўнай рабоце нясе прэзідыум Белкаапсаюза, асабліва яго старшыня Каралевіч.

«Салідны, вытрыманы чалавек. Будзе добрым, клапатлівым кааператарам». Так рэкамендаваў Каралевіча вораг народа, калі яго (Каралевіча) высоўвалі ў прэзідыум Белкаапсаюза. Трэба сказаць, што Каралевіч «бліскуча» апраўдаў гэту рэкамендацыю: пры яго патуранні рад звенняў сістэмы давездены... да развалу.

У заключэнне трэба падкрэсліць, што прэзідыум Белкаапсаюза ў цяперашнім складзе не адлюстроўвае волі і не апраўдвае давер'я выбаршчыкаў-пайшчыкаў.

Праўленне Белкаапсаюза фактычна не існуе. Ні адзін з членаў прэзідыума не выбран кааператыўным з'ездам. Усе яны — кааператары па каапцацыі. Так абстаіць справа з кааператыўнай дэмакратыяй. А па сутнасці справы прэзідыум Белкаапсаюза палітычна збанкрутаваўся.

С. БУТОМАЎ.
В. АСТРОЎСКІ.

ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА

ТВОРЧАСЦЬ ПАЧЫНАЮЧЫХ ПІСЬМЕННІКАЎ

ПРОВАДЫ НА ГРАНІЦУ

Туманы густыя
Таюць над ракой.
Над калгасам вее
Ранішні спакой.
Пах садоў мядовых —
Свежасці паток.
Конь сівы ля дому
Тупнуў капытом.
Радасць!.. І няма ёй
Краю, як заўжды!
Скакуна трымае
Хлопец малады.
Дальні шлях адчынен
З сонцам і красой.
Перад ім — дзяўчына
З русаю касой.
Перад ім суседзі,
Блізкія, свае:
На заставу едзе
Малады баец.
Акружылі людзі
Земляка свайго.
— Добры воін будзе!
Гонар за яго!
Так суседзі кажуць
Ў развітальны час:
— Брыгадзір быў важны
На увесь калгас.
Ураджай на плошчах
Заўжды лепшым быў...
... Вепрук палошча
Тучныя хлябы.
Лепшых коней мае —
Рвуцца, не стрымаць!
Без клапот мінае
Лета і зіма.
Сонцам расцвітаюць,
Цветам мая-дня.
Рыцара вітае
Блізкая радня.
— За тое што творыш
Шчасце гэтым дням,
Другу свайму дорым
Лепшага каня.
Едзь-жа на заставу,
Чэсна там служы,
Беражы на славу
Нашы рубяжы.
Каб раслі спакойна
Мірныя сады.
Калі-ж грымнуць войны —
Нас пакліч тады.
Вось ён выязджае...
А ў прасторах — дзень.
Аж да бору-гаю
З ім дзяўчына йдзе.
І сказаў каханы,
Сціснуўшы руку:
— Дарагая Аня,
Жыва будзь, пакуль!
Быў я брыгадзірам,
Здзейсню-ж радасць дум:
Слаўным камандзірам
З арміі прыду.
Любая дзяўчына,
З русаю касой.
Дальні шлях адчынен
З сонцам і красой

К. ШАВЕЛЬ.

Менск.
Педінстытут.

ПРАВАДЫРУ

Якою радасцю іскрыцца
Тваё вялікае імя.
Ты — жыватворчая крыніца,
Ты — шлях да лепшага жыцця
Жаданне, воля усіх нацый
Дабіцца шчасця барацьбой.
Ты наш Саюз вялікай працы
Вядзеш бадзёра за сабой.
Клапотамі, таварыш Сталін,
Акружаны тваімі мы.
І зіхацець так ярка сталі
Работы творчыя сляды.
Дзе марна ўспененыя воды
Спяшаліся ў далёкі рэйс,
Ударна рухае заводы
Стальны, бетонны ДнепраГЭС
Дзе толькі шалаўлівы вецер
Павольна гладзіў схілы гор,
Працуе там найлепшы ў свеце
Стальны гігант Магнітагорск.
Дзе груганы віліся ў небе,
Бедняк на ўзмежку галасіў,
Цяпер-жа тут на тлустай глебе
Буйныя гнуцца каласы.
Змагаюцца за школьнай партай
Мільёны шумнай дзетвары,
Ідуць жыццё спаткаць упарта
І цуды дзейнасцю тварыць.
Калі паны захочуць сцерці
Мяжу вялікую граніц,
Байцы чырвоныя да смерці
Краіну стануць бараніць.
Якою радасцю іскрыцца
Тваё вялікае імя.
Ідэяй сталінскай, вялікай
Цвіце совецкая зямля.

ШУШКЕВІЧ І.
Бярэзінскі раён.

МАЯ РАДЗІМА

Праляцела, прашумела
Дваццаць год,
Як у нас, у Совецкім краі,
Вольным стаў народ.

Мудры Сталін мужным крокам
Цвёрда нас вядзе,
Пад яго ўсебачным зрокам —
К шчасцю край ідзе.

Не пазнаць цяпер былога,
Не пазнаць людзей,
Жыць цяпер нам стала лепей,
Лепей, весялей.

Сталін, бацька і таварыш,
Паказаў нам шлях
І не змогуць нас пасіліць
Ворагі ў баях.

Толькі хай яны пасунуць
На граніцу к нам,
Мы дадзім ім, чорным гадам,
Моцна па рукам.

То, што Ленін завяшчаў нам,
Ён ажыццявіў,
І яскравым яркім светам
Шлях нам асвяціў.

Дык расці, квітней, старонка,
Радзіма мая.
Песні хай нясуцца звонка,
Песні Октябра.

Песні, поўныя свабоды,
Шчасця і жыцця,
На зямлі пяюць народы —
Дзеці Окцябра.

РАБІНОВІЧ,
Бялыніцкі раён.

РАЗВІТАННЕ З БАЦЬКАМ

Вятры гулялі
На палях шырокіх,
Шумелі ціха
Сосны ў бары.
— Шчаслівы ты,
Сынок мой яснавокі, —
Прыемным голасам
Мне бацька гаварыў:
— Вартуй граніцы
Сталінскага краю,
Героем будзь
Бясстрашным у баю.
Я стану тут
Стаханаўцам ўраджаю.
І нам шчаслівым
Песні запяюць.
Мы шлі палямі,
Дзе рунела жыта,
Па небу сонца
Яснае плыло,
Рака была
Праменнямі заліта,
Звінела песнямі
Калгаснае сяло.
Дайшлі да станцыі.
Прыселі мы пад ліпай.
Гулі, ігралі
Струны-правады.
Ласкавы ветрык
Ліспе з дрэваў сыпаў.
Ад яблыкаў згіналіся сады
І выслухаўшы
Бацькаўскія слозы,
Яму паклаў руку я
На плячо.
Стары да развітання
Быў гатовы,
Звісаў з-пад шапкі
Валасоў пучок...
Хацелася сказаць мне
Бацьку многа,
Пра веліч нашых
Шчасных, светлых дзён,
Пра Сталіна,
Народам дарагога,
Пра самы слаўны
Новы наш закон...
Прымчаўся поезд,
Задрыжалі рэльсы
Дым паравоза
Плыў ажно ў блакіт.
— Бывай, татуля, —
Сказаў я ў поезд сеўшы.
І бацька тут
Мне даў наказ такі:
— Скажы, сыночак,
Другу, Варашылаву,
Што я, старык
Пяці дзесяткаў год,
У час вайны
Фашыстаў не памілую,
А разам з вамі
Сам пайду ў паход.
І я паехаў.
Адплываюць далі,
Цягнік імчыцца,
Коламі грыміць.
У сэрцы —
Дарагое імя — Сталін.
З ім еду вартаваць
Спакой граніц.

А. САЛАЎЁЎ.

ПРА ПУШКІНА

Неба пакрылася хмарай,
Ад ветру лісты не шумяць,
Дрэвы, заняўшыся марай,
Голле схіліўшы, стаяць
Змрокам іду я вячэрнім,
Жарты на вуліцах чую,
Крочу паходкай умернай
Ў пору такую начную.

* * *

— Тата, падслухаў я ўчора
З цейкай ты кнігі чытаў,
Людзі плывуць як у мора, —
Сынка размову пачаў.
— Як бурапенілі хвалі,
Выдлі працяжна ўвой,
Нудную песню спявалі,
Бочку няслі за сабой.
Як там царыца сядзела,
Ў бочцы праклятай з сынком.
Плакала, выла, хрыпела,
Біла па ёй кулаком.
Што было потым, не знаю,
Ты мне далей не чытаў.
— Тата, у цябе я пытаю,
Хто гэтак добра пісаў?
Бацька кіўнуў галавою,
З ласкай на сына зірнуў,
Ціха пастукаў нагою,
Цяжка чамусьці ўздыхнуў.
— Міша, сыночак мой здатны, —
З жалем татуля сказаў, —
Пушкін паэт быў выдатны —
Гэта вось ён і пісаў.
Бацька заціх, павярнуўся,
Кнігу са стола ўзяў,
Ліст адгарнуў, азірнуўся,
Сыну партрэт паказаў.
Воч сын не зводзіў з партрэта
Доўга глядзеў піонер.
Шкода так стала паэта,
Што не жыве ён цяпер.

* * *

Гутаркі больш і не слухаў
Я ад акна адышоў.
Вёска спала. Без руху
Далей я вулкам ішоў.

А. КУРАЧКІН — калгас «Новая праца», Чачэрскі раён.

БАЦЬКА

Я шукаў ад голаду збавення,
Вандраваў з плытамі па Сажы.
Пад цяжарам важкага бярвення
Мне ў плячо ўядаліся гужы.
За капейку баржы мы вазілі,
Баставалі ў прыстані Нявы.
Мне расправай унтэры грозілі,
Біў мяне жандар і станавы.
А зімой, у злую непагоду,
На нагах, распухшых ад хадзьбы,
Я ў вадзе стаяў, грузіў калоды,
Пілаваў на прыстані дубы.
Злое гора спіну не зламала,
Не сагнула ў моцных абцугах.
З тых часоў гадоў прайшло нямала,
А я крэпкі, цвёрды на нагах.
І калі, здараецца часамі,
Сабярэцца ў хату ўся сям'я —
Радасць мне, з сівымі валасамі
Маладзее галава мая.
Я не сніў аб гэтым зось ніколі:
Інжынерам мой старэйшы сын,
Дачка Маня вучыцца ў медшколе,
Мне ўнукі гладзяць валасы.
Мяне ветла ў бараду цалуе,
Самы меншы мой гарэзны ўнук,
Яго-ж бацька са штыком вартуе,
Нашы межы ад ліхіх гадзюк.
І гляджу я дзецям шчыра ў вочы,
Бачу новых, радасных людзей.
Ім не страшны льды глухой паўночы,
Ім не страшан вецер-сухавей.
Больш за ўсё ў гэтым дзіўным свеце
Паважаю моладзь і красу.
За жыццё, за вас, шчаслівыя дзеці,
Я падзяку Сталіну нясу.
У маёй прасторнай хаце чыстай
Ллецца сонца ласкава з акон.
Мне жыццё як зоркай праменістай
Асвятляе Сталінскі закон.
Зноў я молад. Маладасць не згіне
Трэба ёю моцна даражыць!
У сваёй квітнеючай краіне
Я хацеў-бы сто гадоў пражыць.
Прыдзе час, гарматы перунамі
Загрымяць з агнём наперабой.
І тады з адважнымі сынамі
За свой край пайду ў рашучы бой
На далёкіх на чужых загонах.
Мы змяшаем ворага з зямлёй,
У сям'і палкоў сваіх чырвоных
Буду я шчаслівы сваёй сям'ёй.

І. МІНАЎ.
Настаўнік Велікасельскай НСШ.
(Менскі раён).

У Маскве на вуліцы Вароўскага ў бліжэйшы час адкрываецца музей А. М. Горкага. НА ЗДЫМКУ: скульптура «Максім Горкі» (работа скульптара Гінзбурга, якая адносіцца да 1904 года). Фота Л. Дарэнскага (СФ).

ВЕЧАР

Ноч апускаецца ціха на вёску.
Дрэмлюць спакойна на дрэвах лісты.
Песні бадзёрай звіняць адгалоскі
Песні разносіцца шчасны матыў.

Смехам вясёлым вуліца поўна,
Жарты дзявочыя звычна ляцяць.
Дзесьці гармонік пачуўся раптоўна,
Усе перасталі адразу спяваць.

Важна па вуліцы йдуць трактарысты,
Госці любімыя нашых дзяўчат.
У плаццях дзяўчаткі, багатых бацістам,
Хлопцам насустрач выходзяць у рад.

— Я з брыгадзірам знаёма ўжо крыху,
Ён баявы і прыгожы юнак —
Ніна сказала нясмела і ціха,
Ёй не стрымацца не можна ніяк.

Бліжэй і бліжэй гармонік іграе,
Песні вясёлыя чуцен матыў.
Сярэбраны месяц выплыў над краем,
Сярэбраны месяц над вёскай застыў.

Я. АЎТУШКОЎ.
Журавіцкі раён.

ЯНА — ПЛАНЕРЫСТКА, Я — ПІЛОТ

Уздымаецца к небу туман над старонкай,
Сонцам абуджан дзве прастор.
Маладая прыгожая з песняю звонкай
Трактарыстка заводзіць матор.

А змрок надыходзіць ступою ціхуткай
І небакрай запылае ў ружах агня.
З букетам чарэмхі спяшаецца хутка,
У парк на спатканне яна.

Поруч я крочу з каханай смуглянкай,
Пакуль дзень не пагасіць зару.
Яна мне гаворыць, як юнай цыганкай
Сумныя песні спявала ў бару.

Як па дарогах даўгіх табары качавалі
І аб чымсьці шумелі бары.
Цыганы, як здасліва гурбой праязджалі,
Калі пакідала шатры.

А калі ўстрапянуцца сосны ад громаў
І наша чырвоная рушыць ў паход,
Мы разам узаўёмся з аэрадромаў.
Яна — планерыстка, а я — пілот

Віктар ВЯРХОЎСКІ.

Рагачоў.
1-3/10-36 г.

ЛЁН

Ой, вясна,
Травіца росіцца!
Сонца шле сваё цяпло.
Зерне лёну
Расці просіцца,
Абаймі, зямля, яго.
Дружна ўсходы
Паказаліся,
Сэрцы радае жанок.
Росным раннім
Умываліся,
З песняй шлі палоць лянок.
Прапалолі
Чыстакасна —
У чалавечы стан падрос.
Ах, як люба,
Ах, як радасна,
Лён, як кветкамі затрос.
А пялёсткі асыпаліся
Засцілалі нівы гладзь,
То пушынкай падымаліся,
У даль ляцелі — не стрымаць.
А галоўкі нахіляліся
І шапталі між сабой.
І дзяўчаты лён спяшаліся
Церабіць наперабой.
Жменьку к жменцы
Падбіраючы,
Сабіралі лён жанкі.
Песні весела
Спяваючы,
Сабіралі лён ў снапкі.
Абпавіў туман
Пялёнкаю
Лёнам сланыя лугі.
І дзяўчына
З песняй звонкаю
Бярэ пробу раз, другі.
Валакністы
І шаўковісты,
Гэткі добры наш лянок
Падымаецца,
Адвозіцца
На сушыльны чысты ток.
Лён совецкі —
Наша золата
Нарадзіла нам зямля.
Дзякуй, Сталін!
Дзякуй, Молатаў!
Дзякуй людзі вам з Крэмля!

ІВАН ЛУКАШОНАК, 40 год.
Ушацкі раён, калгас «Чырвоныя дольцы».

ДА XX ГАДАВІНЫ КАСТРЫЧНІКА

ПІСЬМЫ ЛЕНІНА З ПАДПОЛЛЯ АБ УЗБРОЕНЫМ ПАЎСТАННІ

(Верасень—пачатак кастрычніка 1917 г.)

Вызначыўшы неабходныя ўмовы для перамогі ўзброенага паўстання, Владзімір Ільіч паказаў, што гэтыя ўмовы меліся ў наяўнасці. У адрозненне ад абстаноўкі напярэдадні ліпеньскіх дзён цяпер, да верасня 1917 года, бальшавікі мелі на сваім баку большасць рабочага класа, рэвалюцыйных сялян, салдат і матросаў, большасць у сталічных і ў радзе правінцыяльных Советаў. Краіна перажывала ўсенародны рэвалюцыйны ўздым. У радах угодніцкіх партый меншавікоў, эсэраў панавала смяценне і разлажэнне. Масы народа кіпелі нянавісцю к сваім ворагам — буржуазіі, памешчыкам, капіталістам, эсэра-меншавікам.

«Цяпер карціна зусім іншая.

За намі большасць **класа,** авангарда рэвалюцыі, авангарда народа, здольнага прыцягнуць масы.

За намі **большасць** народа...

За намі выгода становішча **партыі,** якая цвёрда ведае свой шлях, пры нечуваных ваганнях і **ўсяго імперыялізма,** і ўсяго блока меншавікоў з эсэрамі.

За намі **верная** перамога, бо народ зусім ужо блізкі да адчаю, а мы даем усяму народу верны выхад, паказаўшы значэнне нашага кіраўніцтва ўсяму народу ў дні карнілаўскія»... (Ленін, том XXI, стар. 196—197).

Ленін смела і бясстрашна зваў і рыхтаваў партыю і масы да заваявання улады. Ён вельмі добра зразумеў, што толькі бальшэвіцкая партыя можа забяспечыць пераход улады ў рукі пролетарыята і бяднейшага сялянства.

Даказаўшы з прадзельнай яснасцю, што другога шляху да перамогі не дадзена, Ленін патрабуе ад партыі неадкладнага разгортвання падрыхтоўкі паўстання. Кіруючыся вучэннем Маркса—Энгельса аб паўстанні, як асобым родзе мастацтва, без авалодання якім нельга перамагчы, Владзімір Ільіч прапануе цяпер-жа пачаць авалодваць гэтым майстэрствам. Ён намячае падрабязнейшы план паўстання: арганізаваць штаб паўстанцкіх атрадаў, сфармаваць атрады ўзброеных рабочых, здабыць зброю і абучыць умеламу авалоданню ёю, захапіць важныя пункты ўрадавых установ, арыштаваць генеральны штаб. Толькі пры наяўнасці такога падыходу з боку партыі да падрыхтоўкі ўзброенага паўстання, перамога безумоўна і несумненна.

Гэта пісьмо было адпраўлена Леніным з Гельсінгфорса (Фінляндыя) у Цэнтральны Камітэт партыі, кіруемы таварышам Сталіным. Верны саратнік Леніна таварыш Сталін паслядоўна абараняў і развіваў ленінскія ўстаноўкі аб характары і перспектывах развіцця рэвалюцыі, аб тактыцы партыі. Гэта работа таварыша Сталіна атрымала заслужанае адабрэнне Владзіміра Ільіча. У пісьме ЦК ад 30 жніўня яго рукой зроблена прыпіска, раскрываючая поўнае адзінства поглядаў правадыроў на шляху рэвалюцыі. Вітаючы Сталіна за яго яркія кіруючыя артыкулы ў ЦО партыі «Рабочий», Ленін пісаў: «Прачытаўшы **часля** напісання гэтага (пісьма — Ф. Ж.) шэсць нумароў «Рабочего», павінен сказаць, што супадзенне ў нас атрымалася поўнае. Вітаю ад усёй душы вельмі добрыя перадавіцы...» (Твор, т. XXI, стар. 120).

На другі-ж дзень пасля атрымання пісем Леніна «Большэвікі павінны ўзяць уладу» і «Марксізм і паўстанне», таварыш Сталін паставіў іх 15 верасня на абмеркаванне ЦК. Ён прапанаваў разаслаць пісьмы Леніна як дырэктыву ўсім буйным партыйным арганізацыям. Здраднік Каменеў ужо на гэтым пасяджэнні адкрыта выступаў супроць ленінскіх прапаноў аб падрыхтоўцы паўстання, патрабуючы знішчэння пісем Леніна. Таварыш Сталін сарваў маску з ворага і забяспечыў прыняццё большасцю ЦК рашэння, адабраючага пісьмы Леніна. Дзякуючы таварышу Сталіну, ленінскія лозунгі кінуты былі ў масы.

Следам за гэтым рашэннем таварыш Сталін выступіў з артыкуламі на старонках ЦО «Рабочий Путь», у якіх пісаў: «Рэвалюцыя ідзе. Абстрэляная ў ліпеньскія дні і «пахаваная» па Маскоўскай нарадзе, яна ўноў падымае галовы, ламаючы старыя перашкоды, творачы новую ўладу. Першая лінія акопаў контррэвалюцыі ўзята. Следам за Карнілавым адступае Каледзін. У агні барацьбы ажываюць памёршыя было Советы. Яны ўноў становяцца ля руля, вядучы рэвалюцыйныя масы.

Уся ўлада Советам — такі лозунг новага руху...

На прамое пытанне, пастаўленае жыццём, патрабуецца ясны і поўны адказ.

За Советы ці супроць іх!» (Сталін «На путях к Октябрю», стар. 213—215).

У артыкуле няма прамога закліку да паўстання, няма таму, што ў легальным друку яго і немагчыма было даць. Аднак, кожнае слова таварыша Сталіна ёсць смелы і рашучы заклік да паўстання, бліскучы ўзор агітацыі за паўстанне ў легальным друку. Паследуючы артыкул таварыша Сталіна прысвечан гэтаму-ж пытанню:

«...у Расіі адбываецца рашаючы працэс вырастання новай улады, сапраўды народнай, сапраўды рэвалюцыйнай, вядучай адчаяную барацьбу за існаванне...

Хто пераможа ў гэтай барацьбе — у гэтым цяпер уся сутнасць...

Таму асноўнае цяпер не ў выпрацоўцы агульнай формулы «выратавання» рэвалюцыі, — а ў прамой падтрымцы Советаў у іх барацьбе з урадам Керанскага» («На путях к Октябрю», стар. 216—217).

Так беззаветна смела і настойліва праводзіў таварыш Сталін ленінскую лінію.

Прабыванне ў Гельсінгфорсе не задавальняла Владзіміра Ільіча. Газеты нярэдка выходзяць са спазненнем. Ездзіць да яго было небяспечна. Паліцыя магла выследзіць месцапрабыванне правадыра і ўчыніць над ім зверскую расправу. Інтарэсы рэвалюцыі трэбавалі большай блізасці да Петраграда. Ленінірваўся насустрач рэвалюцыі. Перамагаючы велізарныя труднасці, Ленін перабраўся 17 верасня ў Выборг, значна бліжэй да Петраграда. Тут ён піша 29 верасня свой выдатны артыкул «Кризис назрел». Празорлівасць вялікага стратэга рэвалюцыі дапамагла разглядзець, што за злобнымі выступленнямі ўсяго буржуазнага, у тым ліку і меншавіцка-эсэраўскага друку супроць большэвікоў, за адмаўленнем перагавораў з немцамі аб здачы Петраграда скрывалася ўзмоцненая мабілізацыя сіл унутранай контррэвалюцыі і яе зговар з міжнароднымі імперыялістамі. Каб не ўпусціць перамогу рэвалюцыі, Ленін б'е трывогу:

«Крызіс наспеў. Усё будучае рускай рэвалюцыі пастаўлена на карту. Увесь гонар партыі большэвікоў стаіць пад пытаннем. Усё будучае міжнароднай рабочай рэвалюцыі за соцыялізм пастаўлена на карту.

Крызіс наспеў...» (Ленін, том. XXI, стар. 239).

Паказаўшы з вычэрпваючай паўнатой, што палітычная абстаноўка ўнутры краіны ўпаўне паспела для ўзброенага паўстання, Ленін разам з тым указваў, што і міжнароднае становішча рускай рэвалюцыі спрыяе гэтаму. «У Германіі пачатак рэволюцыі яўны, асабліва пасля расстрэлу матросаў» (Творы, т. XXI, стар. 293). Наступаў рашаючы момант. Цяпер лозунг узброенага паўстання даецца ўжо не толькі, як заклік, але і як прамая дырэктыва.

У «Пісьме Ц. К., М. К., П. К., і членам Советаў Піцера і Масквы большэвікам» і ў «Пісьме да таварышоў большэвікоў, прымаючых удзел на абласным з'ездзе Советаў Паўночнай вобласці», Ленін яшчэ і яшчэ раз паўтараў, што марудзіць з падрыхтоўкай узброенага паўстання было-б злачынствам перад рэвалюцыяй. Ленін падкрэсліваў, што цяпер лозунг «Уся ўлада Советам» раўнасільны закліку да ўзброенага паўстання: «Лозунг «Уся ўлада Советам» ёсць ні што іншае, як заклік да паўстання» (Творы, т. XXI, стар. 323). Ленін ўшчыльную падводзіў партыю і параўшыя з меншавікамі і эсэрамі рэвалюцыйныя масы да перамогі пролетарскай рэвалюцыі.

«Перамога забяспечана, і на дзевяць дзесятых шансы, што бяскроўна.

Чакаць — злачынства перад рэвалюцыяй» (Ленін. Творы, т. XXI, стар. 294).

Подлая група здраднікаў: Троцкі, Каменеў, Зіноўеў на рашаючым этапе рэвалюцыі з асцервяненнем апалчыліся супроць лініі Леніна—Сталіна на перамогу пролетарскай рэвалюцыі. Прасякнутыя нянавісцю да перамогі пролетарскай рэвалюцыі, гэтыя прыверженцы контррэвалюцыйнай тэорыі аб немагчымасці перамогі соцыялізма ў адной краіне ўсімі сіламі стараліся затрымаць падрыхтоўку партыі і мас да рашучага выступлення, хацелі абяскровіць рэвалюцыю, захаваць дыктатуру буржуазіі. Жалкія і подлыя штрэйкбрэхеры Каменеў і Зіноўеў прабавалі запалохаць партыю труднасцямі правядзення паўстання. Перапяваючы на ўсе лады капітулянцкія погляды меншавікоў аб няспеласці краіны, неарганізаванасці пролетарыята, адсутнічанні падтрымкі ў масах, слабасці большэвікоў і т. д., подлыя трусы і здраднікі дабіваліся паражэння рэвалюцыі. Здраднік Троцкі, стоячы на той-жа капітулянцкай пазіцыі, стараўся прыкрыць сваё здрадніцтва рэвалюцыі балбатнёй аб заўчаснасці паўстання да II Усерасійскага з'езда Советаў. Выдаючы сябе за «староніка» паўстання, Троцкі дабіваўся, каб правядзенне паўстання абавязкова прыўрочана было да адкрыцця другога Ўсерасійскага з'езда Советаў. Інакш гаворачы, ён хацеў затрымаць паўстанне, таму што засеўшыя ў ВЦВК меншавікі і эсэры ўсімі сіламі стараліся запятнуць адкрыццё з'езда і неаднаразова мянялі тэрміны яго склікання. Тым часам саарганізавалася-б контррэволюцыя, Петраград, як цэнтр рэвалюцыі, быў-бы здан немцам, сілы рэвалюцыі былі-б аслаблены, а рэвалюцыйныя масы рабочых і салдат патоплены ў крыві і большэвіцкія Советы разагнаны. Вось куды цэліў цяперашні фашысцкі обер-бандыт Троцкі!

(Працяг на 4-й стар.)

*) Працяг, пачатак глядзі ў «Звяздзе» ад 29 верасня.

ДА 20-годдзя ВЯЛІКАЙ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭВОЛЮЦЫІ

30 (17) верасня 1917 г.

Ленін пераехаў з Гельсінгфорса ў Выбарг для ўстанаўлення больш цеснай сувязі з Петраградам.

У газеце «Рабочий путь» № 13 надрукован артыкул таварыша Сталіна «Уся ўлада Саветам».

«Рэволюцыя ідзе, — пісаў таварыш Сталін, — абстраляная ў ліпеньскія дні і «пахаваная» на маскоўскай нарадзе, яна зноў падымае галаву, ламаючы старыя перашкоды, ствараючы новую ўладу. Першая лінія акопаў контррэволюцыі ўзята. Следам за Карніловым адступае Каледзін. У агні барацьбы ажываюць памершыя было Советы. Яны зноў становяцца ля руля, вядучы рэволюцыйныя масы.

Уся ўлада Советам — такі лозунг новага руху». («Рабочий путь» № 13, стар. 237).

1 кастрычніка (18 верасня) 1917 года.

Роспуск Часовым урадам Цэнтральнага Камітэта Балтыйскага флота.

У Петраградзе адбылася нарада Советаў сялянскіх дэпутатаў. На гэтай нарадзе за неабмежаваную кааліцыю выказаліся выканаўчыя камітэты 4 губернскіх сялянскіх советаў. За кааліцыю без кадэтаў выказаліся выканаўчыя камітэты трох губернскіх советаў і двух армій. Супроць кааліцыі выказаліся выканаўчыя камітэты 23 губерняў і 4 арміі. Такім чынам, большасць сялянскіх советаў выказалася супроць палітыкі згодніцтва з буржуазіяй.

НЬЮ-ЕРКСКАЯ ВЫСТАЎКА 1939 года

Злучаныя Штаты Амерыкі зараз рыхтуюцца да міжнароднай выстаўкі, якая адкрываецца 30 красавіка 1939 года ў Нью-Ерку. Выстаўка арганізуецца ў азнаменаванне 150-годдзя з дня ўступлення Георга Вашынгтона на пасаду першага прэзідэнта ЗША.

Асноўная тэма выстаўкі — «Будаўніцтва свету заўтрашняга дня». Як заявіў старшыня арганізацыйнага камітэта выстаўкі Уален, «выстаўка дасць ясную карціну становішча сучаснага свету. Яна прадставіць развіццё ідэй, вытворчасці, сацыяльных фактараў. Яна падкрэсліць узаемную залежнасць народаў і нацый. Яна мае мэтай прадказаць міжнароднае супрацоўніцтва, сувязей паміж асобнымі нацыямі. Выстаўка пакажа галоўнае значэнне навуковых дасягненняў нашага стагоддзя і інш.».

Прэзідэнт Злучаных Штатаў Амерыкі запрасіў 65 дзяржаў прыняць удзел у выстаўцы. 18 дзяржаў канчаткова згадзіліся ўдзельнічаць у выстаўцы. Сярод іх — СССР, Англія, Францыя, Італія, Японія і інш.

Пад выстаўку адведзена звыш 500 гектараў зямлі. Яна будзе размешчана ў Флешынг Мідоўс, у 18 мінутах язды метраполітэнам ад цэнтра Нью-Ерка. [illegible]

86 проц. плошчы, адведзенай пад выстаўку, ужо размеркавана. [illegible]

Савецкаму Саюзу, як адным з першых заявіўшых удзельнічаць у выстаўцы, адведзен участак у 9 тыс. кв. метраў. СССР ужо атрымаў участак для пабудовы павільёна. 13 жніўня адкрыт першы будаўнічы участак. Ён пабудаван у 134 рабочых дні. Гэта так званы «адміністрацыйны» корпус, у ім будуць размешчаны кантора выстаўкі, розныя кабінеты і лабараторыі. 16 жніўня, у прысутнасці прадстаўнікоў горада Нью-Ерка, закладзена так званая цэнтральная плошча, на якой будуць пабудаваны два велізарных будынкі «Перысфер» і «Трылон».

«Перысфер» — гэта будынак у выглядзе шара, зроблены з белага металу, вышынёй у 18 паверхаў. Гіганцкі шар будзе трымацца на слупах, схаваных за фантанамі. «Трылон» — гэта трохгранная піраміда вышынёй у 50 паверхаў — 215 метраў, якая з'явіцца своеасаблівым арыенцірам для наведвальнікаў выстаўкі. У «Трылоне» размесціцца радыёстанцыя.

Вялікая плошча ў паўтара кіламетра [illegible]. Будуецца гіганцкі амфітэатр са сцэнай для масавых тэатралізаваных відовішчаў; абсталёўваюцца спартыўныя залы, водныя басейны і інш.

Выстаўку ў Нью-Ерку будзе наведваць каля 125 мільёнаў чалавек, з іх 50 мільёнаў [illegible].

Архітэктары выстаўкі лічаць, што яе будуць наведваць штодзённа да 250 тыс. чалавек. Транспарт разлічан на перавозку да 160 тысяч чалавек у гадзіну.

Горад Нью-Ерк і штат Нью-Ерк адпусцілі на будаўніцтва выстаўкі да 30 мільёнаў даляраў. 47 мільёнаў на пабудову корпусаў адпускае камітэт выстаўкі. Замежныя ўрады, розныя кампаніі і прыватныя ўдзельнікі выдаткуюць каля 50 мільёнаў даляраў.

Прамысловыя і гандлёвыя фірмы ЗША праяўляюць вялікі інтарэс да выстаўкі, бо яна павінна ажывіць гандлёвую кан'юнктуру. Яны мяркуюць, што выстаўку наведаюць да 50 мільёнаў чалавек і што ў сувязі з гэтым гандлёвыя абароты будуць складаць не менш 10 мільярдаў даляраў.

Совецкі Саюз прыме ўдзел у выстаўцы для таго, каб прадэманстраваць свае дасягненні [illegible] матэрыяльнай культуры. Несумненна, што павільён СССР на выстаўцы будзе самым цікавым і самым паказальным.

К.

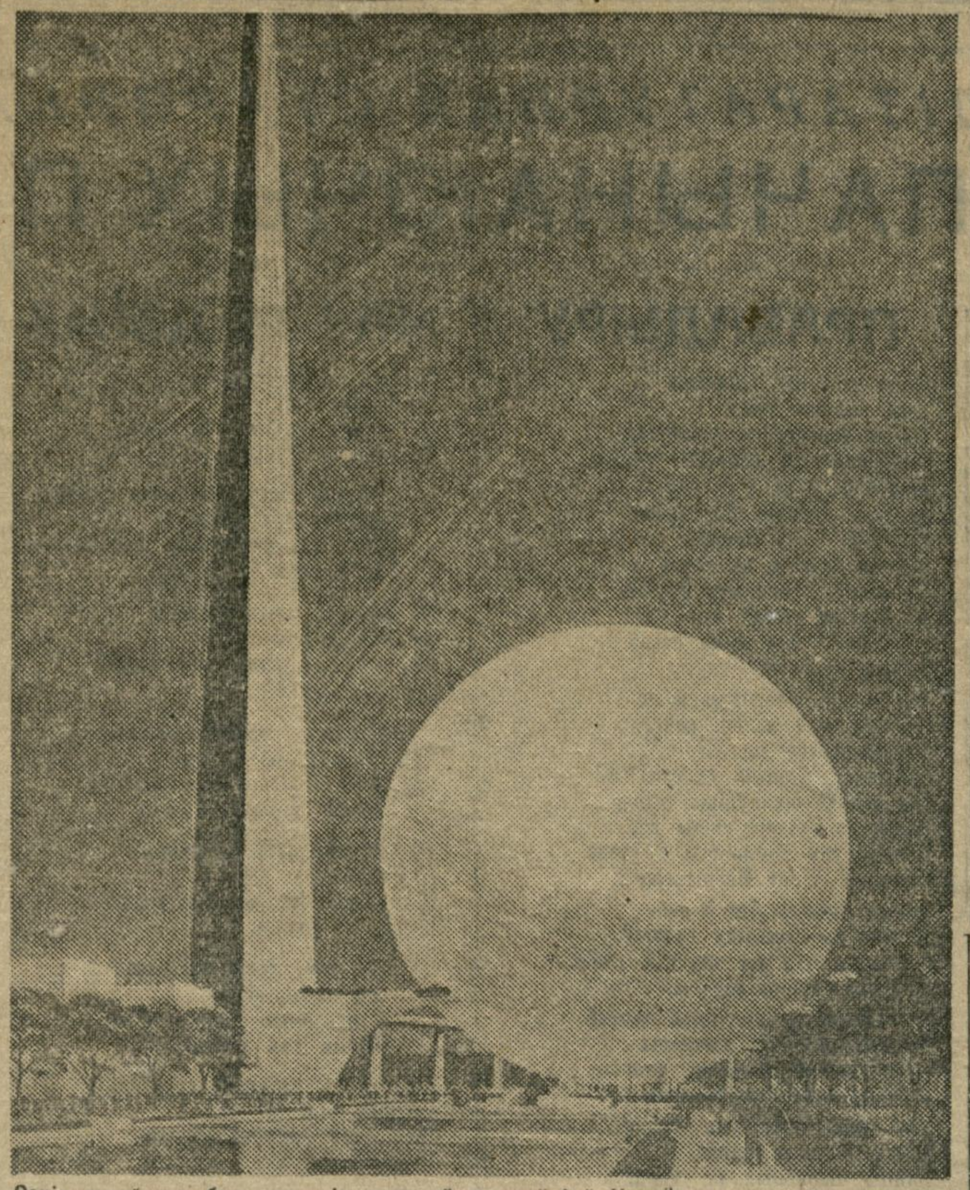

Эскіз галоўнага будынка міжнароднай выстаўкі ў Нью-Ерку, якая адкрываецца ў 1939 годзе.

З АПОШНЯЙ ПОШТЫ

ВАРОЖАЯ РУКА Ў ГАЗЕЦЕ

Уявіце сабе артыкул, які напісан прыблізна ў такім высокім «штылі»:

«На ворстразе Рудольфе па пярэдніх палліках уйма шлота і авіяцыі ўніммліся. Апносна выбарчай аклугі, скульпктуры, мазайкі і іншага камішэт радзіуе. Сетымент разгорнута дапусае паншальшчыыкаў байны на ўсход ад шафе (шашы) зараз-жа пасадсіць. Нарком замежных праў дапос (данае) пагадненне закочыў».

Гэта галімацця складзена выключна са слоў і выразаў, узятых намі з раённай газеты **«Калгаснік Капыльшчыны»** (орган Капыльскага РК КП(б)Б і РВК), якую мае гонар падпісваць «Ч. В. А. адказнага рэдактара **Б. Кацман»**.

Вельмі цяжка ўявіць сабе адказнага рэдактара, нават і часова выконваючага абавязкі, які змог-бы дапусціць столькі безадказнасці ў сваёй газеце.

Выбраныя намі бязглуздзіцы — толькі вельмі нязначная доля таго, што прыходзіцца пераносіць чытачам газеты «Калгаснік Капыльшчыны», якая не скупіцца на падобныя падарункі сваім чытачам.

У кожным нумары газеты вы знойдзеце сотні грубейшых памылак.

Вельмі часта безадказнасць адказнага рэдактара выходзіць за рамкі простых «памылак друку» і перарастае ў прамое шкодніцтва, у наглую вылазку ворагаў народа, якія пралезлі ў рэдакцыю і друкарню газеты і твораць свае брудныя справы.

4 верасня 1937 года газета выступіла з артыкулам К. Сокалова «Тайнае галасаванне», якім, напэўна, хацела растлумачыць парадак закрытага (тайнага) галасавання пры выбарах у Вярхоўны Совет СССР, а атрымалася яўна варожая вылазка. Вось адзін толькі сказ гэтага артыкула:

«Толькі ў краіне перамогШГА соЎыялізма, у нас квітнее сапраўдная ГСЕнародная дэмакратыя і тайнае Аласаванне з'яўляецца сапраўднай мерай забяспечваючай свабоду ВЫРАБАЎ».

Цяжка паверыць, што можна так памыляцца. Тут дзейнічае вораг.

Другі, не менш абураючы факт газета дапусціла 16 верасня 1937 года пры перадрукаванні перадавога артыкула «Праўды» «За калектыўны адпор марскім разбойнікам».

Чыясьці варожая рука так падмяніла літары, што атрымаўся яўна фашысцкі паклёп на наш совецкі ўрад.

Вораг адкрыта і нахабна дзейнічае ў газеце.

ЗАХОДНЯЯ ГРАНІЦА БССР

* * *

ПАГРАНІЧНЫЯ ЭПІЗОДЫ

Піонер Горан Валодзя, сын пуцявога заўтаўніка, прышоў у бліжэйшы калгас, каб аказаць яму сваю дапамогу ва ўборцы багатага калгаснага ўраджаю. Брыгадзір накіраваў Валодзю на поле збіраць снапы жыта. Вышаўшы ў поле, піонер стаў шукаць брыгаду, у якой ён павінен быў працаваць. Дайшоў да шалаша, дзе начуюць конюхі, улез на яго і стаў глядзець навокал. Раптам ён убачыў, што з стога сена вылез незнаёмы чалавек.

Спусціўшыся з шалаша, Валодзя перабег на процілеглы бок. Невядомы і не заўважыў, як Валодзя прабраўся прама к стогу.

Убачыўшы каля сябе хлопчыка, невядомы некалькі збянтэжыўся. Ён звярнуўся да яго з пытаннем:

— Скажыце, гэта Расія ці...

— Не, гэта СССР, — адказаў Валодзя. Тады невядомы зноў запытаў:

— Скажыце, паліцыя ёсць у Вас?

— Не. У нас ёсць НКВД і застава! — паследваў адказ.

Невядомы задумаўся і стаў аглядвацца навокал, выбіраючы месца, куды можна было-б схавацца.

Валодзя таксама не драмаў, і тут-жа рашыў: «Чужы чалавек, трэба яго даставіць на заставу».

— Дзе-б у Вас дастаць паесці? — першым перарваў мінутнае маўчанне невядомы.

Валодзя сказаў:

— А вось прама, я правяду вас, там вы дастанеце паесці.

Шлях ляжаў праз хмызнякі, і незнаёмы меркаваў, што яму ўдасца ашукаць пільнага піонера і па дарозе схавацца ў кустах. Ён, бясспрэчна, ахвотна, згадзіўся следваць за Валодзяй. Але абман не ўдаўся.

Валодзя ўвесь час вёў яго, удаляючыся ад кустоў, давёў да чыгункі, а далей шлях да пагранічнай заставы ішоў хмызняком. Незядомы, ідучы аб чымсьці раздумваў. А тым часам хлопчык, робячы ўсялякія павароты, ідучы просекамі, сцежкамі, падвёў парушальніка граніцы прама да заставы.

Невядомы глянуў наперад і атарапеў. Ён убачыў перад сабой пагранічную заставу і ідучага насустрач вартавога. Валодзя тут-жа далажыў.

— Вось, невядомы, шукае паліцыю, бярыце яго!

Затрыманы аказаўся буйным шпіёнам сумежнай дзяржавы.

Валодзя Горан — выдатнік вучобы, актывіст-піонер. Жывучы ў пагранічнай зоне, ён добра ўсвоіў, што абавязак кожнага совецкага грамадзяніна, кожнага патрыёта соцыялістычнай радзімы — актыўна дапамагаць слаўным пагранічнікам у ахове свяшчэнных граніц вялікага СССР.

Валодзя Горан за актыўную дапамогу па ахове граніцы і адданасць радзіме прадстаўлен да ўзнагароды.

**

Цёмная асенняя ноч. Навокал цішыня. Толькі лёгкі ветрык калыша галінкі дрэў.

...Пагранічнікі Нікішын Васілій і Оскін Нікалай знаходзіліся ў «начным сакрэце». На фоне лесу ў 300 метрах ад лініі граніцы яны заўважылі чалавека, які прабіраўся ад граніцы на совецкую тэрыторыю.

Невядомы ўсё набліжаўся. Падпусціўшы яго на адлегласць 10 метраў, Нікішын крыкнуў «стой» і прабаваў затрымаць парушальніка, але парушальнік зрабіў некалькі крокаў у бок лесу і пасля другога вокрыку ўпаў на зямлю. Тады чырвонаармейцы Нікішын і Оскін прылеглі і сталі паўзком прасоўвацца да месца знаходжання невядомага.

Раздаўся выстрал. Невядомы страляў у Нікішына, але прамахнуўся. У момант успышкі ад выстралу Нікішын у цемры ночы ўбачыў ляжачага на баку чалавека з рэвальверам у руцэ. Нікішын адкрыў агонь па невядомаму.

У рэзультаце перастрэлкі парушальнік быў забіт. Пры вобыску ў яго знойдзен рэвальвер «Наган», заражоны 7 патронамі, з якіх 4 аказаліся выстраленымі, 2 баявых патроны да рэвальвера, 300 рублёў совецкіх грошай, драўляная каробка з ядавітым парашком і бутэль з вадкасцю. Забіты з'яўляўся агентам-дыверсантам разведкі сумежнай дзяржавы.

Чырвонаармейцы-пагранічнікі Нікішын і Оскін з'яўляюцца комсамольцамі, абодва калгаснікі. Яны прадстаўлены да ўзнагароды.

**

Ад н-скай заставы быў выслан дазор з пагранічнікаў Чабанава і Агеева з вартавым сабакам «Пірат». У 600 метрах ад лініі граніцы сабака нечакана насташыўся і стаў пягнуць павадок улева—уперад. Улічваючы магчымасць знаходжання недалёку парушальніка граніцы Агееў замаскаваўся.

Пачуўся слабы хруст галінкі. Агееў працягваў сачыць за паводзінамі сабакі і марудна прасоўваўся наперад. У 10 метрах ад сябе ён заўважыў чалавека, які сядзеў на корточках і маскаваўся пад вялікай галінай елкі. Агееў бясшумна і быстра з сабакам прысунуўся амаль ушчыльную да парушальніка і знадку энергічна і рашуча акліхнуў:

— Стой, рукі ўверх!

Парушальнік затрыман. Пры вобыску ў яго знойдзены 500 рублёў совецкіх грошай, падложны совецкі пашпарт і падложная пагранічная віза і 2 даведкі аб месцы работы. Непадалёку сабака навёў на след, дзе быў знойдзен кінуты рэвальвер «Браўнінг» з зарадам у 10 баявых патронаў.

Вораг прасіў пагранічнікаў адпусціць яго, абяцаючы вялікую суму грошай.

Затрыманы, выкрыт як важны агент разведкі сумежнай дзяржавы, перакінуты на совецкі бок для выканання спецыяльных шпіёнскіх і дыверсійных заданняў.

М. КІН.

ПІСЬМЫ ЛЕНІНА З ПАДПОЛЛЯ АБ УЗБРОЕНЫМ ПАЎСТАННІ

(ПРАЦЯГ)

Трэба было палітычнае чуццё геніяў пролетарскай рэволюцыі — Леніна і Сталіна, каб адразу і беспамылкова ўскрыць каварныя замыслы гэтых гнусных гадаў. Ленін бязлітасна выкрыў і адверг з абурэннем гнусныя замыслы Зіноўева, Каменева, Троцкага і патрабаваў разгрому дэзертыраў і штрэйкбрэхераў рэволюцыі: «Трэба **пабароць** гэта цячэнне ці думку.

Інакш большэвікі **аганьбілі** сябе навекі і **сышлі на нет, як** партыя». (Творы, т. XXI, стар. 240). Ленін пісаў: «Чакаць» з'езда Советаў ёсць поўны ідыётызм, бо гэта значыць прапусціць **тыдні,** а тыдні і нават дні рашаюць цяпер **усё.** Гэта значыць баязліва **адракціся** ад ўзяцця ўлады, бо 1—2 лістапада яно будзе немагчыма (і палітычна і тэхнічна: збяруць казакаў да дню глупенькім чынам «назначанага» паўстання)». (Творы, т. XXI, стар. 240).

Гэта мысль праходзіць чырвонай ніткай праз усе пісьмы Леніна і выступленні таварыша Сталіна. У «Пісьме ў Ц. К., М. К., П. К. і членам Советаў Піцера і Масквы» Ленін зноў паўтарае: «Большэвікі не ўправе чакаць з'езда Советаў, яны павінны **ўзяць уладу зараз-жа...** Марудзіць — злачынства. Чакаць з'езда Советаў — рабячая гульня ў фармальнасць, ганебная гульня ў фармальнасць, здрадніцтва рэволюцыі». (Т. XXI, стар. 293).

У сваім апошнім пісьме «Советы постороннего», напісаным да пераезду з Выбарга ў Петраград, Ленін яшчэ раз і самым старанным чынам растлумачвае галоўнае правіла майстэрства паўстання. Ён указвае: «У прымяненні да Расіі і да кастрычніка 1917 года гэта значыць: адначасовае, магчыма больш раптоўнае і быстрае наступленне на Піцер, абавязкова і зне, і знутры, і з рабочых кварталаў, і з Фінляндыі, і з Рэваля, і з Кранштата...» (Творы, том XXI, стар. 320). Ленін прапанаваў камбінаваць тры галоўныя сілы: рабочых, флот і войскі такім чынам, каб у першую галаву былі заняты і ўтрыманы тэлефон, тэлеграф, масты і чыгуначныя станцыі.

Для ажыццяўлення гэтай задачы ён трэбаваў выдзялення самых смелых, рашучых, адданых рэволюцыі рабочых, рабочай моладзі, матросаў у баявыя ўзброеныя атрады: «Скласці атрады найлепшых рабочых са зброяй і бомбамі для наступлення і акружэння «цэнтраў» ворага (юнкерскія школы, тэлеграф і тэлефон і іншае) з лозунгам: **загінуць усім, але не прапусціць непрыяцеля».** (Творы, т. XXI, стар. 320).

Яснасцю мэты барацьбы, несакрушальнай настойлівасцю, гарачай верай у падтрымку рэволюцыйных мас народа і правату абараняемай справы насычаны пісьмы Леніна і выступленні таварыша Сталіна. Сваёй упэўненасцю ў таржаство перамогі соцыялістычнай рэволюцыі яны натхнялі партыю і народ, каб у патрэбны момант кінуць усе сілы рэволюцыі ў рашаючы бой.

Чым бліжэй наступалі рашаючыя дні, тым настойлівей ірваўся Владзімір Ільіч да самага сэрца рэволюцыі — рэволюцыйнага Петраграда. Выбарг яго не задавальняў. Ён хацеў быць на чале ўзброенага паўстання, каб забяспечыць напэўна яго перамогу. Са згоды Цэнтральнага Камітэта і захоўваючы строгую канспірацыю, Ленін пераехаў у першай палове кастрычніка ў Петраград. У першы-ж дзень прыезду Леніна ў Петраград зноў сустрэліся правадыры рэволюцыі — Ленін і Сталін. Распытаўшы таварыша Сталіна аб настроях рабочых, салдат, аб становішчы ўнутры партыі, Ленін разам з Сталіным прыступілі да абмеркавання мер для правядзення ўзброенага паўстання і захвату ўлады. Нелегальная кватэра Леніна трымалася ў строгім сакрэце, бо шпікі Часовага ўрада рыскалі ўсюды, імкнучыся яе выкрыць і расправіцца з правадыром рэволюцыі. Таварыш Сталін з'яўляўся пастаянным наведвальнікам нелегальнай кватэры Ільіча.

Па прыездзе ў Петраград, Ленін з яшчэ большай энергіяй цалкам і безраздзельна аддаўся кіраўніцтву рэволюцыйнай барацьбой.

План правядзення ўзброенага паўстання і захвату ўлады трэба было замацаваць рашэннем Цэнтральнага Камітэта, аўтарытэтам і воляй усёй партыі. Ленін быў перакананы, што ЦК і ўся партыя адобраць і правядуць яго план, бо другога шляху да перамогі дыктатуры пролетарыята не было і быць не магло.

Набліжаліся гістарычныя пасяджэнні ЦК (10-га і 16 кастрычніка 1917 г.) практычна вырашыўшыя пытанне аб узброеным паўстанні. Выхаваныя ў духу большэвізма, узброеныя вучэннем рэволюцыйнага марксізма, падрыхтаваныя ўсім сваім мінулым і непрымірымай барацьбой з усімі ворагамі зне і ўнутры партыі, Цэнтральны Камітэт і ўся партыя прынялі план Леніна—Сталіна, заклеймілі здрадніцтва Каменева — Зіноўева, выдаўшых буржуазіі тэрмін паўстання. Пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна, змятаючы на сваім шляху ўсе перашкоды, громячы подлых здраднікаў, большэвікі імкнуліся да перамогі і ажыццявілі перамогу соцыялістычнай рэволюцыі.

Ф. ЖУРАЎЛЁЎ.

ПАВЕДАМЛЕННІ

1 кастрычніка 1937 г., у 6 гадзін вечара, у Доме партактыва, пакой № 20, адбудзецца кансультацыя для прапагандыстаў па гісторыі ВКП(б) па 4-й тэме.

2 кастрычніка, у 6 гадзін вечара, у Доме партактыва, пакой № 21 адбудзецца кансультацыя для прапагандыстаў па гісторыі ВКП(б) па 2-й тэме.

Адказны рэдактар Д. В. ЮРКОЎ.

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР
30 верасня
Абанем. № 17.
ЖЫЦЦЁ КЛІЧА
Пачатак у 8 г. вечара.

ДЗЯРЖ. ТЭАТР МУЗКАМЕДЫІ БССР
(Памяшканне Дзяржаўнага яўрэйскага тэатра БССР)
30/IX:
ЦЫГАНСКІ БАРОН

Гукавы кінотэатр «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА»
АПОШНІ ТАБАР

Дзіцячы гукавы кінотэатр
ГАЎРОШ

Гукавы кінотэатр «Пролетарый»
«УЩЕЛЬЕ АЛАМАСОВ»

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
АРСЕН

Гукавы кінотэатр «СПАРТАК»
ПАДАРОЖЖА Ў АРЗРУМ

МЯНЯЮ КВАТЭРУ
54 кв. м. у г. Віцебску ў цэнтры з выгодамі, на кватэру ў Менску. Даведацца па тэл. 20-876 з 6 г. веч.

ПРЫЁМ ЗАЯЎ
на аднагадовыя ПЕДКУРСЫ
ВЫКЛАДЧЫКАЎ ГІСТОРЫІ І БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ І ЛІТАРАТУРЫ пры МАГІЛЕЎСКІМ ПЕДІНСТЫТУЦЕ
ПРАЦЯГНУТ
да 5 кастрычніка 1937 г.
ДЫРЭКЦЫЯ

Выдавецтву „ЗВЯЗДА“
ПАТРЭБНЫ
НА ПАСТАЯННУЮ РАБОТУ
прыбіральшчыцы,
работнікі вешалкі.
Звяртацца: Совецкая, 63, 2 паверх, пакой № 2.

ДА ВЕДАМА ПАДПІСЧЫКАЎ на ПАЗЫКУ ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ
(ВЫПУСК ЧАЦВЕРТАГА ГОДА)
АБЛІГАЦЫІ ПАЗЫКІ ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ (выпуск чацвертага года), НЕ АТРЫМАНЫЯ ПАДПІСЧЫКАМІ ПА МЕСЦУ РАБОТЫ, ЗДАНЫ БУХГАЛТЭРЫЯЙ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ І ЎСТАНОЎ А ТАКСАМА СЕЛЬСОВЕТАМІ Ў АШЧАДНЫЯ КАСЫ Ў АБЯЗЛІЧАНЫМ ВЫГЛЯДЗЕ, Г. ЗН., НУМАРЫ ГЭТЫХ АБЛІГАЦЫЙ НЕ ЗАМАЦАВАНЫ ЗА ПАДПІСЧЫКАМІ.
А ТАМУ, ДА АТРЫМАННЯ НА РУКІ АБЛІГАЦЫЙ, ПАДПІСЧЫКІ НЕ ЎДЗЕЛЬНІЧАЮЦЬ У ЧАРГОВЫХ ТЫРАЖАХ ВЫІГРЫШАЎ ПА ПАЗЫЦЫ.
ГРАМАДЗЯНЕ, ПАДПІСАЎШЫЯСЯ НА ПАЗЫКУ ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ (выпуск чацвертага года) І НЕ АТРЫМАЎШЫЯ АБЛІГАЦЫЙ ПА МЕСЦУ ПАДПІСКІ, ПАВІННЫ АТРЫМАЦЬ ІХ У ЦЭНТРАЛЬНЫХ АБО РАЁННЫХ АШЧАДНЫХ КАСАХ, ПРАДСТАВІЎШЫ ДАВЕДКУ АД БУХГАЛТЭРЫІ ПРАДПРЫЕМСТВА АБО ЎСТАНОВЫ АБ СУМЕ ЎПЛОЧАНЫХ УЗНОСАЎ ПА ПАДПІСЦЫ НА ПАЗЫКУ. КАЛГАСНІКІ І СЯЛЯНЕ АДНААСОБНІКІ ПРЫ АТРЫМАННІ АБЛІГАЦЫЙ ПРАДСТАЎЛЯЮЦЬ АСТАЎШУЮСЯ Ў ІХ НА РУКАХ РАЗЛІКОВУЮ КВІТАНЦЫЮ ПА ПАЗЫЦЫ.
ПРАДЗЕЛЬНЫ ТЭРМІН АТРЫМАННЯ Ў АШЧАДНЫХ КАСАХ АБЛІГАЦЫЙ ПА ПАДПІСЦЫ НА ПАЗЫКУ ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ (выпуск чацвертага года) — 1 ЧЭРВЕНЯ 1938 ГОДА.
КІРАЎНІЦТВА АШЧАДКАС І ДЗЯРЖКРЭДЫТА БССР.

У памяшканні клуба металістаў (вул. Кірава, 12) у 5 гадзін вечара адбудуцца
2 АГУЛЬНЫЯ СХОДЫ ПЕНСІЯНЕРАЎ ГОРСОБЕЗА І ПЕРСАНАЛЬНЫХ ПЕНСІЯНЕРАЎ НАРКАМСОБЕЗА.
Сходы адбудуцца: для пенсіянераў, якія пражываюць у 1-м і 2-м раёне г. Менска — 2 кастрычніка, а для пражываючых у 3-м і 4-м раёне — 4 кастрычніка.
ПАРАДАК ДНЯ:
1. Вывучэнне палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР.
2. Пасля сходу — кіно.
МЕНГОРСОБЕЗ.

ДА ВЕДАМА УСТАНОЎ ГРАМАДСКАГА ХАРЧАВАННЯ І ХАТНІХ ГАСПАДЫНЬ!
ПАЖЫЎНАЕ І ТАННАЕ БЛЮДА
У ПЛОДАГАРОДНІННЫХ МАГАЗІНАХ, ЛАРКАХ, ПАЛАТКАХ, а таксама НА БАЗЕ ГАЛОЎКАНСЕРВА (Ракаўская вул., № 2).
МОЖАЦЕ КУПІЦЬ
ПЕРАЦ свежы балгарскі салодкі
З ПЕРЦА МОЖНА ПРЫГАТАВАЦЬ РОЗНЫЯ ПАЖЫЎНЫЯ БЛЮДЫ.
ПЕРАЦ ФАРШЫРУЕЦЦА МОРКВАЮ, МОЖНА РОЗНЫМІ КРУПАМІ, РЫСАМ З МЯСАМ, КАПУСТАЙ, ГРЫБАМІ І ІНШ. І ПРЫГАТАЎЛЯЕЦЦА Ў ТАМАТНЫМ СОУСЕ З РАСЛІННЫМ МАСЛАМ.
КУПЛЯЙЦЕ свежы салодкі ПЕРАЦ!
ЦАНА — 35 КАП. кгр.

ДЗЯРЖСТРАХ СССР
КІРАЎНІЦТВА ДЗЯРЖСТРАХА НКФ БССР ПРАВОДЗІЦЬ ДАБРАВОЛЬНАЕ СТРАХАВАННЕ ЖЫЦЦЯ ПРАЦОЎНЫХ
ПА КАЛЕКТЫЎНАМУ СТРАХАВАННЮ ЖЫЦЦЯ
КОЖНЫ ПРАЦОЎНЫ МОЖА ЗАСТРАХАВАЦЬ СВАЁ ЖЫЦЦЁ Ў СУМЕ АД 500 ДА 5.000 РУБ. НА ВЫПАДАК СМЕРЦІ АД ЛЮБОЙ ПРЫЧЫНЫ, А ТАКСАМА ПАСТАЯННАЙ ІНВАЛІДНАСЦІ АД НЯШЧАСНАГА ВЫПАДКУ.
СТРАХАВАННЕ ЗАКЛЮЧАЕЦЦА ПРЫ ЎМОВЕ, КАЛІ НЕ МЕНШ 50 ПРОЦАНТАЎ УСІХ ЧЛЕНАЎ ДАНАГА КАЛЕКТЫВА ЎДЗЕЛЬНІЧАЕ Ў СТРАХАВАННІ.
Плата 12 руб. за кожную 1.000 рублёў страхавой сумы.
ПА ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ СТРАХАВАННЯХ ЖЫЦЦЯ
МОЖНА СТРАХАВАЦЦА НА ЛЮБУЮ СУМУ АД 1.000 РУБ. І ВЫШЭЙ.
НА ВЫПАДАК СМЕРЦІ І ДАЖЫЦЦЯ.
Па гэтаму страхаванню Дзяржстрах выплачвае страхавую суму застрахаванаму пры пастаяннай інваліднасці ад няшчаснага выпадку або пры дажыцці застрахаванага да канца тэрміну страхавання, а ў выпадку смерці застрахаванага страхавая сума выплачваецца асобе, ўказанай у завяшчанні. На страхаванне прымаюцца асобы ва ўзросце ад 16 да 60 год.
Гадавая плата з 1.000 р. — 44 руб. і вышэй, у залежнасці ад тэрміну страхавання і ўзросту страхуючайся асобы.
НА ВЫПАДАК СМЕРЦІ АД ЛЮБОЙ ПРЫЧЫНЫ
Гадавая плата ў залежнасці ад узросту страхуючайся асобы ад 15 да 39 руб. з 1.000 руб.
НА ВЫПАДАК СМЕРЦІ І ІНВАЛІДНАСЦІ ТОЛЬКІ АД НЯШЧАСНЫХ ВЫПАДКАЎ.
Гадавая плата ў залежнасці ад прафесіі — ад 2 р. 50 к. да 15 руб. з 1.000 руб.
ЗА ДАВЕДКАМІ ЗВЯРТАЦЦА Ў СТРАХАВЫЯ ІНСПЕКЦЫІ ПРЫ РАЁННЫХ І ГАРАДСКІХ ФІНАНСАВЫХ АДДЗЕЛАХ ВА ЎСІХ ГАРАДАХ І РАЁНАХ БССР.
ДЛЯ АФАРМЛЕННЯ СТРАХАВАННЯ ЖЫЦЦЯ ІНСПЕКЦЫІ ПА ВЫКЛІКУ ВЫСЫЛАЮЦЬ АГЕНТАЎ ВА ЎСТАНОВЫ І НА ДОМ.

Уп. Галоўлітбела № К—3058.
Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая, 63.
Ю., Б., Б.